

TAMPEREEN YLIOPISTO

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö sosiaalisen median
välityksellä

Kasvatustieteiden yksikkö
Kasvatustieteiden pro gradu -tutkielma
MERJA KYTÖAHO
Toukokuu 2015

Tampereen yliopisto

Kasvatustieteiden yksikkö

MERJA KYTÖÄHO: Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö sosiaalisen median välityksellä

Kasvatustieteiden pro gradu -tutkielma, 53 sivua, 3 liitesivua

Toukokuu 2015

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko kodin ja toisen asteen oppilaitoksen Facebook-välitteisellä yhteistyöllä mahdollista tukea nuoren kasvua matkalla ammattiin. Tutkimuksen avulla kartoitettiin myös, miten huoltajat haluavat pitää yhteyttä oppilaitokseen, minkä asioiden vuoksi huoltajat ottavat oma-aloitteisesti yhteyttä oppilaitoksen edustajiin ja kuinka tarpeellisena he pitävät kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä.

Tutkimuskysymyksiksi muodostui kaksi pääkysymystä. Miten kodin ja oppilaitoksen Facebook -välitteinen yhteistyö tukee ammattioppilaitoksen opiskelijan kasvua ammattiin huoltajien kokemana? Miten huoltajat kokevat kodin ja oppilaitoksen yhteistyön Facebookin kautta toteutettuna?

Tutkimus tehtiin toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa. Ammattiopisto Tavastian hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosaston opiskelijoiden huoltajille perustettiin Facebook-ryhmä, jossa oli tutkimuksen aikana yhteensä 28 huoltajaa. Tutkimuksen aineisto kerättiin 6/2013 - 3/2015 välisenä aikana Facebook-sivustolle kertyneistä keskusteluista. Facebook-ryhmän keskustelua käsiteltiin laadullisen tutkimusotteen sekä fenomenologis-hermeneuttisen tutkimusmetodin kautta. Aineiston analyysissä käytettiin sisällönanalyysimenetelmää.

Facebook-ryhmän keskusteluista muodostuneesta aineistosta tiivistyi kolme pääluokkaa, jotka olivat viestinnän tärkeys yhteistyössä, nuoren tukeminen ja ammatillinen kasvu. Tuloksissa korostui viestinnän tärkeys kodin ja oppilaitoksen, opiskelijan ja opettajan, huoltajan ja opiskelijan ja huoltajien kesken. Huoltajat kokivat Facebook-ryhmän hyvänä matalan kynnyksen yhteydenpito- ja tiedotusvälineenä, mutta olivat tyytyväisiä myös perinteisiin yhteydenpitovälineisiin, puhelimeen ja sähköpostiin. Facebook valokuvineen toi huoltajat osaksi oppilaitoksen arkea. Nuoren elinikäisen oppimisen taidot ja ammatillisuus kehittyivät opiskelun aikana. Ammatillisen kasvun tukemiseen vaaditaan huoltajilta ja opettajilta kiinnostusta nuoren opiskeluun, kannustamista, avoimuutta, mukana elämistä ja turvallisuutta.

Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö painottuu ensimmäiselle vuodelle. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua kotiväeniltaan ja keskusteluvarttiin heti nuoren opiskelun alkuvaiheessa. Tämän jälkeen yhteydenpito vähenee, mikäli opiskelijalla ei ilmene opiskelussa ongelmia.

Kodin ja oppilaitoksen väliseen aktiivisempaan yhteydenpitoon on olemassa erilaisia keinoja. Teematapaamiset, toiminnalliset tilaisuudet ja pienimuotoiset koulutusilaisuudet saattaisivat aktivoida huoltajia osallistumaan. Sosiaalista mediaa on myös mahdollista hyödyntää enemmän. Toisaalta täytyy harkita, mikä on järkevää. Nuori kasvaa koulutuksen aikana täysi-ikäiseksi ja hän tarvitsee myös tilaa itsenäistymiseen.

Avainsanat: ammatillinen kasvu, koti, toisen asteen ammatillinen oppilaitos, yhteistyö, sosiaalinen media, facebook, kvalitatiivinen

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	INTERNET	4
2.1	VUOROVAIKUTUS VERKOSSA	5
2.2	YHTEISÖLLISYYS VERKOSSA	5
2.3	SOSIAALINEN MEDIA	6
2.4	FACEBOOK	7
3	YHTEISTYÖ KODIN JA OPPILAITOKSEN VÄLILLÄ	10
3.1	AMMATILLISEN KASVUN TUKEMINEN	12
3.2	ONGELMAT VOIVAT JOHTAA SYRJÄYTYMISEEN	13
3.3	KODIN JA OPPILAITOKSEN YHTEISTYÖ AMMATTIOPISTO TAVASTIASSA	14
3.4	HOTELLI-, RAVINTOLA-, CATERING- JA ELINTARVIKEOSASTO	15
4	NUOREN KASVU AMMATTIIN	17
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
5.1	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	23
5.2	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	24
5.3	HUOLTAJEN FACEBOOK-RYHMÄ	24
5.4	TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON ANALYYSI.....	26
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	31
6.1	VIESTINNÄN TÄRKEYS YHTEISTYÖSSÄ	31
6.2	OPISKELIJAN AMMATILLISEN KASVUN TUKEMINEN.....	34
7	PÄÄTÖKSET JA POHDINTA	41
7.1	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	42
7.2	POHDINTA	43

1 JOHDANTO

Nuoren siirtyessä perusopetuksesta toisen asteen opintoihin, hän tarvitsee vanhempien ja koulun tukea jatko-opintojen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Huoltajien ja oppilaitoksen yhteistyössä toisella asteella tulee huomioida aikuistuvan nuoren oma vastuullisuus ja itsenäisyys. Nuori tarvitseekin yhteistyöltä tukea sekä opintoihin että itsenäistymiseen. (Suomen vanhempainliitto 2014.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa oppilaitokselle ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja siihen sisältyvän koulutusluvan. Järjestämisluvassa määritellään muun muassa minkälaista koulutusta ja missä laajuudessa sitä voi järjestää opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän puitteissa. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen valtakunnallisista perusteista vastaa opetushallitus. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään, että ne *”voivat vastata nykyistä joustavammin opiskelijoiden, työelämän, muun yhteiskunnan sekä alueiden muuttuviin tarpeisiin laadukkaalla opetuksella ja koulutuksella”*. (OKM 2014)

Oppilaitoksella on velvollisuus olla yhteistyössä alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa nuorille järjestettävässä koulutuksessa. Yhteistyön tavoitteena on edistää nuoren opiskelua, vahvistaa hänen itsenäisyyttään ja vastuullisuutta sekä mahdollistaa tarvittavat tukitoimet. (Ammattiopisto Tavastia 2014, 15). *”Opetussuunnitelman ja tutkintojen perusteissa painotetaan koulutuksenjärjestäjän vastuuta hyvän yhteistyön käynnistämisestä ja siitä, että huoltajat voivat osallistua lapsensa opiskeluasioiden käsittelyyn”* (OPH 2012, kodin ja koulun yhteistyö). Opetussuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten yhteistyötä on tarkoitus tehdä, miten peruskouluikäisten oppilaiden huoltajat saavat tietoa ammatillisesta koulutuksesta, oppilaitoksen pelisäännöistä ja turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä miten huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta ja vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan. (OPH. Määräys 94, 101/011/2014.) Opetus- ja kulttuuriministeriön raportissa Koulutuksen tietoyhteiskuntakehittäminen 2020 yksi visioista on, että *”koulun ja kodin vuorovaikutus sekä työelämäyhteistyö on tiivistä ja siinä hyödynnetään teknologian mahdollistamia joustavia ja asiakaslähtöisiä palveluita ja ympäristöjä”* (OKM 2010,14).

Lukion opetussuunnitelmien perusteissa on yhteistyöstä kirjoitettu näin.

”Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Kodin ja koulun välinen yhteistyö tulee määritellä opetussuunnitelmassa yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa.” (OPH 2014, kodin ja koulun yhteistyö).

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa, Ammattiopisto Tavastiassa. Sähköinen yhteydenpito on yleistynyt tietotekniikan tuomien mahdollisuuksien myötä kaikilla kouluasteilla. Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa yhteydenpitoon käytetään erilaisia kouluhallinnon ohjelmia. Yksi niistä on Hämeenlinnan perusopetuksessa ja lukioissa käytetty opiskelijahallinnon tietokanta-ohjelma Wilma, joka on Primuksen ja Kurre 7 yhteinen www-liittymä (Starsoft 2014). Wilma toimii sähköisenä ”reissuvihkona” kodin ja koulun välisessä viestinnässä.

Ammattiopisto Tavastiassa on käytössä WinhaPro -opiskelijahallinto-ohjelma, jossa varsinaista vuoropuhelua ei ole mahdollista käydä. Opiskelijan aloittaessa ammatilliset opinnot huoltajat saavat omat tunnukset opiskelijahallintojärjestelmään WinhaWilho -huoltajaliittymän kautta (Ammattiopisto Tavastia 2014, 15). Opettajat ja huoltajat eivät voi lähettää toisilleen viestejä ohjelman kautta. Huoltajat näkevät ohjelmasta lukujärjestyksen, pääsevät kuittaamaan opiskelijan poissaolot ja seuraamaan nuoren opintojen edistymistä. Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteydenpito toteutuu muun muassa puhelimitse, sähköpostitse tai henkilökohtaisilla tapaamisilla. Sosiaalisen median mahdollisuudet yhteydenpitoon ovat rajattomat, mutta niitä ei hyödynnetä vielä kovin laajasti. Tässä tutkimuksessa yhteydenpitovälineeksi valittiin sosiaalisen median ohjelmista Facebook-sivusto. Ridellin (2011, 67) tutkimuksen mukaan Facebook-sivustolla on kolme hyvää ominaisuutta, se toimii ihmisten välisenä yhteydenpidon kanavana, pitää ihmiset ajan tasalla toistensa kuulumisista ja palvelu pelaa teknisesti hyvin.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää huoltajien näkökulmasta, onnistuuko yhteistyön tekeminen ja nuoren opiskelijan tukeminen sosiaalisen median välityksellä. Tutkimusta varten luotiin Ammattiopisto Tavastian hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosaston opiskelijoiden huoltajille oma Facebook-ryhmä keväällä 2013. Osastolla oli 235 opiskelijaa. Opiskelijoiden huoltajille lähetettiin kutsu liittyä Facebook-ryhmään. Heistä 23 eli 10 % opiskelijamäärästä liittyi siihen. Syksyllä 2014 aloittavien alaikäisten huoltajille lähetettiin myös

liittymiskutsu. Viisi huoltajaa (äitiä) liittyi ryhmään. Vanhempien heikko osallistuminen yhteydenpitoon sosiaalisen median välityksellä oli yllättävää.

Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään aikaisempia tutkimuksia, sosiaalista mediaa, Facebook-sivuston käyttöön liittyviä asioita, vuorovaikutusta, nuoren kasvua ammattiin ja yhteistyötä kodin ja oppilaitoksen välillä.

Tämä laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on fenomenologis-hermeneuttinen, jota voidaan Tuomen & Sarajärven (2012, 35) mukaan kutsua myös tulkinnalliseksi tutkimukseksi. Siinä ihminen on sekä tutkimuskohteena että tutkijana. Fenomenologia on kiinnostunut ilmiöistä ja niiden tulkitsemisesta (Metsämuuronen 2008, 18). Hermeneutiikan avainkäsitteitä ovat ilmiöiden merkityksen oivaltaminen, esiyymmärrys, ja hermeneuttinen kehä, jossa ymmärtäminen etenee kehämäisen liikkeenä (Tuomi & Sarajärvi 2012, 35).

Tutkimuskysymyksiksi nousivat ”Miten kodin ja oppilaitoksen Facebook -välitteinen yhteistyö tukee ammattioppilaitoksen opiskelijan kasvua ammattiin huoltajien kokemana?” ja ”Miten huoltajat kokevat kodin ja oppilaitoksen yhteistyön Facebookin kautta toteutettuna?”

2 INTERNET

Internet on maailmanlaajuinen kaikkien yhteen liitettyjen verkkojen kokonaisuus (Wikipedia, Internet). *”Internet on yhdistänyt ja sulattanut itseensä lehdistön, radion, television, elokuvat, musiikin ja muut perinteiset mediat sekä antanut mahdollisuuden uudenlaisten medioiden synnylle”* (Pesonen 2013, 18).

Internet-osaaminen oli vielä 1990-luvulla vähäistä. Tietokoneet maksoivat paljon ja ohjelmat olivat kankeita. Digitaalisille natiiveille (”syntyperäisille”), jotka ovat syntyneet 1970-luvun jälkeen, on käsittämätöntä, että on kulunut vain muutama vuosikymmen siitä, kun tietokoneita ja nettiyhteyksiä ei ollut jokaisen ulottuvilla. Digitaaliset immigrantit, ”maahanmuuttajat”, jotka ovat syntyneet ennen digitaalista aikaa, muodostavat siteitä ihmisiin yhteisen taustan tai kontaktin kautta ja yhteisöt ovat yleensä fyysisiä, ei digitaalisia. (Jäminki 2008, 13–14.)

Työelämässä uuden teknologian oppiminen nähdään mahdollisuutena, mutta myös uhkana, joka saattaa johtaa uupumiseen ja varhaiseen eläkkeelle siirtymiseen. Opetushenkilöstö on tottunut erilaisiin muutosvaatimuksiin ja osaamistavoitteiden nopeaan muuttumiseen. Teknologia kuitenkin kehittyy nopeasti ja uusia sovelluksia integroidaan koulutukseen ilman hallittua jalkautumista ja riittävää koulutusta. Opetushenkilöstölle tulee arkipäiväisten paineiden lisäksi lisäpaineita eikä oppimiskulttuurin uudistaminen onnistu suunnitelmien mukaisesti. (Jäminki 2008, 15–16.)

Tavallisimpia yhteydenpitovälineitä, jotka eivät vaadi suuria tietoteknisiä taitoja, ovat sähköposti ja keskusteluryhmät. Välineiden valinnassa on huomioitava kohderyhmän osaamistaso ja viestinnän tarkoitus. (Matikainen 2001, 125–126.)

Ihmisten välinen toiminta erilaisissa ympäristöissä on sosiaalista vuorovaikutusta. Keskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat keskustelu-, neuvottelu- ja esiintymistaitojen lisäksi yhteistyö- ja yhteistoimintataidot, viestintätaidot, ryhmä- ja tiimityötaidot sekä empatiataito. (Kauppila 2011, 19–24.)

2.1 Vuorovaikutus verkossa

Goffman (Matikainen 2001,16) määrittelee sosiaalisen vuorovaikutuksen näin: ”*Sosiaalinen vuorovaikutus on se, mitä tapahtuu, kun kaksi tai useampia ihmisiä on fyysisesti läsnä toistensa kanssa.*” Tässä määritelmässä vuorovaikutuksen perusmuodoksi tulkitaan kasvokkainen vuorovaikutus, joka ei nykyisten vuorovaikutusvälineiden aikana ole enää toimiva lähtökohta. Voidaan puhua välittömistä ja välittyneistä vuorovaikutusprosesseista. Välittömiä vuorovaikutussuhteita ovat kasvokkain kohtaamiset ja välittyneitä erilaisilla välineillä ylläpidettävät suhteet. (Matikainen 2001, 16–18.)

Tietoverkon vuorovaikutteisuus riippuu siitä, miten sitä käytetään. Vuorovaikutuksen luonteen ”tekevät” käyttäjät, heidän toimintansa ja suhtautumisensa mediaan. (Matikainen 2001, 9; Ihanainen 2010, 27.) Vuorovaikutuksella pitää saada jotain lisäarvoa, jota voi olla esimerkiksi kokemusten ja tiedon vaihtaminen (Matikainen 2001, 124). Verkossa ihmiset määrittyvät toistensa kautta ja tulevat olemassa oleviksi ollessaan vuorovaikutuksessa. Toiset ovat aina läsnä, joko samanaikaisina toimijoina tai niinä merkkeinä, viesteinä ja tuotoksina, joita he ovat jättäneet. (Ihanainen 2010, 27–28.)

Verkossa on erityyppisiä keskusteluja ja keskustelijoita. Heinonen (2008) on tutkimuksessaan erottanut neljä eri keskustelualuetta ja -tyyppiä. Nämä ovat asiakeskustelut ja asiakeskustelijat, kevytjutustelu ja performanssi, seuranhaku ja seuranhakijat ja neljäntenä heitot ja seurailijat. Lisäksi on viides ryhmä, joka koostuu poissaolevista tai tarkkailijoista. (Heinonen 2008, 171–172.)

Sosiaalinen media sisältää kaikki multimedielementit, toimijoiden henkilökohtaisen ja yhteisen osallistumisen ja tekemisen, jonka vuoksi siinä ennen kaikkea toteutuu vuorovaikutuksen ja verkostojen yhdistyminen (Ihanainen 2010, 35).

2.2 Yhteisöllisyys verkossa

Yhteisöllisyys on yksilöllistä omiin valintoihin perustuvaa ja ihmisten välisiä siteitä muuttavaa. Verkossa liikkuvat ihmiset, ajatukset ja tiedot sekä palvelut, tavarat ja raha. Verkostoyhteiskunnassa ihmissuhteet saattavat muuttua koko ajan ja kohtaamiset voivat olla hyvinkin lyhyitä. Kaikki ihmiset eivät kuulu verkostoyhteiskunnan verkostoihin, mutta ne vaikuttavat kaikkiin ja yhteiskunnan toiminnot tapahtuvat globaalisti niiden kautta. Verkoston kautta voi pitää yllä ihmissuhteita, joihin muuten ei olisi mahdollisuutta. Se antaa mahdollisuuden

löyhään, sitoumuksettomaan yhteydenpitoon. (Pesonen 2013, 20.) Yhteisöllisyyttä ei kuitenkaan aina muodostu kaikkien yhteisössä olevien kanssa lainkaan (Heinonen 2008, 174).

Heinonen (2008, 166–167) jakaa verkkoyhteisöt kahteen erityyppiseen ryhmään, vapaa-ajan verkkoyhteisöihin ja työyhteisöihin. Työyhteisöjen toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteisiin sidottua ja verkossa toimimisen lähtökohtana on toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja asiantuntija-avun helppo saatavuus. Vapaa-ajan yhteisöihin liittymisen taustalla on omat henkilökohtaiset motiivit. Matikaisen (2001, 20) mukaan verkossa toimivalla ryhmällä on osittain samoja piirteitä kuin fyysisesti perustetulla ryhmällä. Sillä on tavoite, sen toiminta alkaa ja loppuu, ryhmän jäsenet vaikuttavat toisiinsa. Verkkoympäristössä on vaikeampaa konkreettisesti havaita ryhmää, joka saattaa aiheuttaa sen, että ryhmän itsemäärittely on ongelmallisempaa.

2.3 Sosiaalinen media

Sosiaalisesta mediasta käytetään myös termejä yhteisöpalvelu, verkkoyhteisöpalvelu ja internetyhteisöpalvelu. Medialla tarkoitetaan yleensä joukkoviestintää ja -viestimiä, tahoja, joka välittää uutisia ja mainoksia. Viestimien yhteisöllisyys ja kollektiivinen osallisuus on sosiaalisuutta. (Pesonen 2013, 21.) Sosiaalisesta mediasta on tullut osa päivittäistä arkea. Sen kautta pidetään yhteyttä ja jaetaan kuvia, mielipiteitä ja linkkejä paikallisesti ja maailmanlaajuisesti (Karppi 2014, 13).

Internetin ja sen tarjoamien verkkopalvelujen kautta ihmisillä on mahdollisuus saada ajantasaista tietoa nopeasti koko maailman uutistapahtumista. Monia tietoja ja uutisia voi kommentoida ja jakaa edelleen eri yhteisöpalvelujen kautta. Omien kirjoitusten tuottaminen ja jakaminen, erilaisille keskustelupalstoille osallistuminen, yhteydenpito ja yleensäkin toimiminen verkossa on paljon helpompaa kuin aikaisemmin. Erilaisia viestinnällisiä vuorovaikutusmahdollisuuksia kutsutaan yhteisölliseksi eli sosiaaliseksi mediaksi. (Pesonen 2013, 13; Kalliala & Toikkanen 2012, 7.)

Alexander Stubb kirjoittaa Finnairin Bluewings -lehdessä (February 2015, 38) sosiaalisesta mediasta hiukan toisesta näkökulmasta. Hän pitää yhteyttä toisissa maanosissa asuviin ystäviinsä pääasiassa sosiaalisen median välityksellä.

”One evening during our get-together we were sitting around the dinner table, all of us staring at our smart phones. One of us looked up and pointed out the paradox: ” And they call this social media”, he said. We all laughed.”

Sosiaalisen median ja digitaalisen kulttuurin viehätysten taustalla on se, että virtuaalisuus on edullista, ei yleisesti aiheuta fyysisiä ongelmatilanteita ja mahdollistaa pääsyn mitä

mielikuvituksellisimpiin paikkoihin. Jokainen voi valikoida, mihin yhteisöön liittyy ja kuinka pitkäksi aikaa. Samat mielenkiinnon kohteet vaikuttavat yhteisöön liittymiseen enemmän kuin esimerkiksi osallistujien ikä, sosiaaliluokka tai etninen tausta. Verkkokeskustelu antaa mahdollisuuden keskustella vain itseään kiinnostavista aiheista. (Sintonen 2012, 42–43.)

Kasvattajilta ja opettajilta vaaditaan rohkeutta tutustua uusiin yhteisöllisiin työkaluihin ja tuottamisen muotoihin sekä uteliaisuutta eri asioista ja ilmiöistä kertomisen ja jakamisen tapoja kohtaan. Digitaalisen kulttuurin toimintamuotoja ei pidä pelätä, nettiä ja virtuaalisia maailmoja eikä torjua niitä ennen kuin tuntee ne, sillä digitaalinen kulttuuri kehittyy sen toimijoiden edellytysten varassa. (Sintonen 2012,5.)

Sintonen (2012) on listannut digitaalisen kulttuurin neljään ulottuvuuteen, jotka auttavat hahmottamaan verkon vuorovaikutuksellisuutta.

Avoin - suljettu: Sähköposti on henkilökohtainen ja suljettu väline samoin kuin monet oppimisympäristöt ja instituutioiden intranetit. Avoimia ovat sen sijaan erilaiset keskustelupalstat ja foorumit.

Henkilökohtainen - julkinen: Henkilökohtaisen ja julkisen raja on usein häilyvä verkossa.

Reaaliaikainen - ei-reaaliaikainen: Verkossa tapahtuva vuorovaikutus voi olla kumpaa tahansa.

Tekstipohjainen - multimediaalinen: Tekstipohjaisen vuorovaikutuksen rinnalle on kehittynyt kuvan ja äänen myötä uudenlainen vuorovaikutusmahdollisuus.

Sosiaalinen media mahdollistaa ajantasaisen, välittömän, monimediaisen, paikasta riippumattoman ja tasavertaisen viestinnän erikokoisten joukkojen ja yhteisöjen välillä. (Sintonen 2012, 26.)

Tieto- ja viestintäteknikka on nykyisin osa lähes jokaista ammattia (Ihanainen 2010,7). Toisten oikeuksien kunnioittaminen, kyvykyys ja tahto ottaa huomioon muiden odotukset ovat yhteisön toiminnan perusta. Nämä periaatteet eivät toteudu, jos kommunikaatio ja oma panos perustuvat ajatukselle, ettei ole mitään väliä, mitä tai keitä muut yhteisön jäsenet ovat. (Sintonen 2012, 54.)

Internet-levityksessä jokainen harkittu ja harkitsematon kannanotto, mielipide tai tunteiden purkaus välittyy nopeasti ympäri maailmaa ja sitä voi kuka tahansa käyttää hyväkseen. Jokaisen on tiedostettava, ollaanko sosiaalisessa mediassa yksityishenkilönä vai yhteisön edustajana. (Pesonen 2013, 30.)

2.4 Facebook

Facebook on yksi tunnetuimmista maailmanlaajuisesti levinneistä yhteisöpalveluista (Pesonen 2013, 24; Ridell 2011, 16). Facebook on internetissä toimiva mainosrahoitteinen yhteisöpalvelu

(Wikipedia, Facebook). Se jakaa ihmisten mielipiteet. Osa ei näe syytä liittyä Facebookiin, toisille se on osa vapaa-aikaa ja osa käyttää sitä verkostoitumiseen työnsä puitteissa. Facebook antaa mahdollisuuden muun muassa pitää yllä ihmissuhteita, tavata uusia ihmisiä, liittyä erilaisiin ryhmiin, keskustella reaaliajassa, pelata tai tehdä erilaisia testejä. Facebookin suurin valtti on nimenomaan sen monipuolisuus ja globaalisuus. Sen kautta on mahdollisuus pitää yhteyttä ystäviin ja sukulaisiin tai erilaisiin ryhmiin ja verkostoihin ympäri maailmaa. (Haasio 2009, 7–11; Sintonen 2012, 41.) Julkinen esilläolon aste vaihtelee ja Facebook antaa mahdollisuuden myös näkymättömien yleisöjen läsnäoloon (Ridell 2011, 19).

Yle uutisten (2012) mukaan Facebook saavutti 14.9.2012 miljardin aktiivisen käyttäjän rajan. Käyttäjien keskimääräinen ikä on 22 vuotta. Suomalaiskäyttäjiä on runsaat 2,2 miljoonaa ja Suomi on 60. käyttäjätalostossa. Karpin (2014, 13) mukaan Facebook on saanut 1,2 miljardia käyttäjää kymmenessä vuodessa. Päivittäin Facebookilla on 757 miljoonaa aktiivista käyttäjää ja kuukausittain Facebookin mobiilisovellusta käyttää 945 miljoonaa henkilöä.

Mark Zuckerberg perusti Facebookin vuonna 2004 Dustin Moskovitzin ja Chris Hughesin kanssa. Alkuperäinen tarkoitus oli pitää yhteyttä Harvardin yliopiston entisiin opiskelukavereihin. Facebook, joka oli suljettu yhteisö, levisi nopeasti amerikkalaisten yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa ja vuoden 2006 jälkeen sitä laajennettiin niin, että eri työyhteisöt pääsivät mukaan ja heti sen jälkeen se avattiin kaikille halukkaille. Suomenkielisen version myötä vuonna 2008 siitä tuli meillä trendi. (Haasio 2009, 12–13.) Suomessa on 2,15 miljoonaa rekisteröityä Facebook-tiliä. Nuorista 16–24 -vuotiaista yli 80 % käyttää yhteisöpalveluja mutta keski-ikäisistä vain joka kolmannes. (Pesonen 2013, 28–29.)

Keväällä 2014 ilmestyi Karpin väitöskirja ”Disconnect. Me – User Engagement and Facebook”, joka perustuu viiteen artikkeliin, joissa tutkimuskohteina on muun muassa Facebookin käytön lopettaminen, käyttäjätilin tuhoavat mediataideteokset, muistoprofiilit ja Facebook-trollit. Asioita tarkastellaan käyttäjien menettämisen näkökulmasta. Tutkimuksen tuloksena on muun muassa, että Facebook sitouttaa käyttäjiään uudistamalla jatkuvasti alustansa ja käyttöliittymäänsä. Sitoutuminen sivustoon ei ole siis ainoastaan käyttäjän osallistumisen ja oman aktiivisuuden varassa. (Karppi 2014, 3.)

Kun henkilö on perustanut oman profiilin Facebookiin, hän voi valita kuinka paljon hän siinä paljastaa itsestään. Profiilin ja sivuston voi rajata vain ystäville (kavereille) tai kaikille avoimeksi yksityisyysasetusten kautta. (Haasio 2009, 19–21.) Mäntymäen (2012, 10) mukaan Facebookin viehätyks rakentuu identiteetin rakentamiseen ja omien yhteisöjen muodostamiseen. Facebookin yksi keskeinen osa on ryhmiin kuulumisen. Ne on perustettu yleensä jonkun teeman ympärille,

jolloin niissä voi keskustella samanhenkisten ihmisten kanssa. Osa ryhmistä on avoinna kaikille käyttäjille ja keskustelu on niissä julkista. (Haasio 2009, 47–48.)

Kuka tahansa voi luoda ryhmän. Se voi olla julkinen, suljettu tai salainen. Julkinen ryhmä on kaikille avoin. Suljetussa ryhmässä muut voivat nähdä, että olet liittynyt siihen, mutta eivät näe ryhmän keskustelua. Salaiseen ryhmään liittymistä eivät muut näe eikä sitä näy hakutuloksissa. Ainoastaan ryhmään hyväksytyt/kutsutut näkevät ryhmän jäsenet. (Facebook.) Ryhmä on kahden tai useamman henkilön muodostelma, jossa jokainen jäsen vaikuttaa toisiin ja on sosiaalisen vaikutuksen kohteena. Ryhmä on rajattu joukko ihmisiä, jotka ovat määritelleet itsensä ryhmäksi. Sillä on aina jokin tarkoitus ja tavoitteet. Pelkkä vuorovaikutus ei vielä tee ryhmää vaan muiden ryhmämääritelmien kriteerien on myös toteuduttava. (Matikainen 2001, 19–20.) Yhteisön toiminnan kannalta merkittäviä tunteita ovat luottamus, rehellisyys, avoimuus, avun antaminen, tasavertaisuus, toisten tukeminen sekä tunne yhteenkuuluvuudesta (Heinonen 2008, 173).

Palomuuuri ja virustentorjuntaohjelmat ovat kunnossa olevina asetuksineen ja päivityksineen vain osa tietoturvaa. Päivityksiä täytyy tehdä myös käyttöjärjestelmälle ja verkkokäytössä tarvittaville ohjelmille. (Kalliala & Toikkanen 2012, 105; Lammi 2011, 7.) Suurin turvallisuusriski on käyttäjä itse. Turvallinen vahva salasana on huonosti arvattava. Vahvan salasanan tulisi olla vähintään kahdeksan merkkiä pitkä eikä se saisi sisältää kokonaista sanaa millään kielellä. Siinä pitäisi olla sekaisin isoja ja pieniä kirjaimia sekä numeroita ja muita näppäimistön merkkejä. Käyttäjällä olisi hyvä olla eri ohjelmissa erilaiset salasanat. (Lammi 2011, 7.)

Netiketti muodostuu sanoista netti ja etiketti. Se tarkoittaa sähköisten viestintävälineiden käyttäytymissääntöjä, muun muassa kohteliaisuutta, suvaitsevuutta ja kulttuurin ja käytäntöjen tuntemista ja kunnioitusta. Pelkkä teksti viestintämuotona ilman eleitä ei aina välitä vitsailua, ironiaa tai vetoa tunteisiin siten kuin tekstin kirjoittaja on tarkoittanut. Viestin muotoilussa on aina syytä ottaa huomioon vastaanottajien erilaiset kulttuuritaustat. On syytä muistaa, että webiin kirjoitettu tai muuten tuotettu materiaali jää talteen ikuisiksi ajoiksi, muun muassa Internet Archiveen. (Kalliala & Toikkanen 2012, 106.)

3 YHTEISTYÖ KODIN JA OPPILAITOKSEN VÄLILLÄ

Kodin ja koulun yhteistyöstä on tehty useita tutkimuksia, jotka sijoittuvat lähinnä ala- ja yläkouluun. Monet luokanopettajaopiskelijat ovat käsitelleet aihetta pro gradu -tutkielmissaan. Yhteistyötä on vain harvoin tarkasteltu viestinnän ja sosiaalisen median näkökulmasta. Kodin ja koulun kasvatustehtävän ja kasvatusvastuun jakautumista ovat tutkineet muun muassa Alasuutari (2003) ala-asteella ja Metso (2004) yläasteella. Yhteistyö kodin ja koulun välillä rakentuu useimmiten oppilaan ongelmien ympärille. Ongelmallista on se, että yhteistyö ei tavoita niitä vanhempia, joille siitä olisi eniten hyötyä. (Metso 2004, 53.)

Uusien 1.8.2015 voimaan tulevien kodin ja oppilaitoksen yhteistyön ja opiskelijahuollon periaatteiden mukaisesti koulutuksen järjestäjän tulee olla aloitteellinen myönteisen yhteistyön käynnistämässä ja ylläpitämässä opiskelijan huoltajien kanssa (OPH. Määräys 94, 101/011/2014). Kodin ja koulun yhteistyö syntyy muun muassa huoltajien ja opettajan välisestä yhteydenpidosta ja tiedon jakamisesta sekä huoltajien keskinäisestä verkottumisesta. Aidon vuorovaikutuksen ja yhteistyön synnyttämisessä avainasemassa ovat positiivinen vuorovaikutus, viestinnän rehellisyys ja rakentuvuus. (Latvala 2006, 13–15.)

Kodin ja koulun yhteistyöllä on todettu olevan positiivinen vaikutus lasten koulumenestykseen. Aktiivisen yhteistyön taustalla on tehokas viestintä ja tiedon jakaminen. Tärkeätä on, että yhteyttä pidetään ongelmien lisäksi myös hyvistä asioista. (Rättilä 2007, 25–26.) Positiivinen viestintä on avain hyvään yhteistyöhön (Latvala 2006, 15). Tiedon välityksen tulee perustua molemminpuoliseen luottamukseen ja avoimuuteen (OPH. Määräys 94, 101/011/2014). Tuomen (2001, 250) väitöstutkimuksen mukaan opettajan vaikutusmahdollisuudet kasvavat, kun huoltajien ja opettajan välillä on yhteistyötä. Hänen tutkimuksensa kohdistui ensimmäisen ja toisen luokan oppilaisiin. Tutkimuksen tavoitteena oli estää ongelmien alkaminen luokassa, keventää opettajan taakkaa ja tarjota suotuisa ympäristö oppimiselle. Tuomen mukaan yhteydenpidon ollessa aktiivista, oppilaiden ”koti- ja kouluroolin” muodostuminen oli vähäisempää. Siniharjun (2003, 175) väitöstutkimuksessa verrattiin kodin ja koulun yhteistyötä opettajien ja koulun näkökulmasta vuosina 1983–1984 ja 1998–1999 peruskoulun alkuopetusluokilla. Suurin muutos

vuosien välillä oli, että vanhemmista 90 % osallistui henkilökohtaiseen keskusteluun aikaisempien vuosien 10 %:n sijaan.

Minna Lepistö (2009) on tehnyt pro gradu- tutkielman aiheesta ”Kodin ja koulun yhteistyö lapsen kasvun ja kehityksen tukena alakoulussa”. Hän luettelee hyvän yhteistyön lähtökohdiksi osapuolten keskinäisen luottamuksen ja vanhemmuuden kunnioittamisen. Myönteisen vuorovaikutussuhteen keskeisiä tekijöitä on lapsen hyväksyntä ja arvostaminen. Yhteisen ymmärryksen muodostumisessa avaintekijöitä ovat opettajan ja huoltajien tuntema tasavertaisuus ja avoimuus. Muita lähtökohtia ovat kuuleminen, molempien näkemysten huomioon ottaminen ja lapsilähtöisyys, jossa yhteistyön tavoitteena on lapsen etu. Myönteinen asenne tukee yhteistyön toteutumista ja myös edistää sen jatkuvuutta. (Lepistö 2009, 9–5.)

Yksittäisellä opettajalla on iso rooli siinä, minkälainen vuorovaikutussuhde huoltajien kanssa syntyy. Taustalla vaikuttavat oppilaitoksen määrittelemät yhteiset tavoitteet yhteistyön muodoista ja tavoista. (Leino 2009, 196, Tilus 2004, 134–135.) Jos yhteistyö perustuu positiivisuuteen ja molemmat osapuolet huomioonottavaan yhteydenpitoon on vaikeisiinkin asioihin ja ongelmiin puuttuminen helpompaa (Latvala 2006, 15). Yhteistyöllä annetaan myös mahdollisuus huoltajien keskinäiselle vuorovaikutukselle ja mahdollisuudelle tukea toisiaan murrosikäisten nuorten itsenäistymiskehityksessä (Tilus 2004, 135).

Tietoyhteiskuntakehittyminen vaatii opettajien, opiskelijoiden ja huoltajien yhteistyötä. Opiskelijoiden tulisi käyttää tieto- ja viestintäteknikkaa vastuullisesti ja luovasti koulussa ja kotona opettajien ja huoltajien ohjeiden mukaisesti. Opettajien pitäisi osallistua koulutukseen, pitää osaamistaan yllä ja käyttää tekniikkaa opetuksessa. Huoltajilta odotetaan tukea, kannustusta ja ohjausta, jotta lapsesta tulisi taitava ja vastuullinen tieto- ja viestintäteknikan käyttäjä. (OKM 2010, 39.)

Opettajilla on erilaisia tapoja ylläpitää yhteistyötä. Joillekin lähes päivittäinen yhteydenpito on normaalia työhön kuuluvaa toimintaa, toiset pitävät yhteyttä harvemmin. Vanhemmilta odotetaan aktiivisuutta ja yhteistyökykyisyyttä. (Lepistö, 2009, 71–75 .) Tutkimusten mukaan vanhemmat toivovat eniten henkilökohtaisia keskusteluja opettajan kanssa sekä yhteydenpitoa oppilashuoltoon perusopetuksessa (Launonen, Pohjola & Holma 2004, 93).

Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on muutakin kuin opettajan ja huoltajien välistä yhteistyötä. Opiskeluhuollon piiriin kuuluvat muun muassa kuraattorit, jotka voivat olla yhteydessä kotiin opiskelijaa koskevissa opiskelijahuollollisissa asioissa. Uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) yksi tarkoitus on edistää kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä. Oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan on muun muassa kirjattava, miten yhteistyö järjestetään ”*opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden*

opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa”. Opiskelijahuoltoa toteutetaan yhdessä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1827/2013.)

Opetushallituksen määräyksen (OPH. Määräys 94, 101/011/2014) mukaan opiskelijan huoltajilta pitää kysyä palautetta määräajoin yhteisen kasvatustehtävän onnistumisesta, yhteistyön sisällöistä, laadusta ja toimivuudesta sekä siitä miten koulutuksen järjestäjä on onnistunut edistämään opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön terveyttä ja hyvinvointia. Palaute tulee ottaa huomioon yhteistyön kehittämisessä ja muussa toiminnassa. Yhteistyössä on huomioitava erityistä tukea tarvitsevien ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja opiskelun tukeminen. Huoltajille on myös annettava mahdollisuus osallistua, tulla kuulluksi ja vaikuttaa koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman laadinnassa.

Vuonna 2004 Mukava-hankkeessa kehitettiin tieto- ja viestintätekniiikan avulla välineitä muun muassa nopeaan viestintään ja palautteen antamiseen opettajalle. Hankkeessa syntyi Kivahko, ”Kiva vihko”, joka mahdollisti viestien välittämisen tekstiviestinä tai sähköpostina sekä tarvittaessa kirjoitettujen viestien tulostamisen paperille. Tavoitteena oli luoda yhteydenpitoon malli, joka ei ollut riippuvainen koulun ja kotien tekniikan tasosta. Kahden kuukauden pilotoinnin tuloksena oli opettajien ja vanhempien yhteistyön lisääntyminen. Suurin osa vanhemmista (68 %) valitsi ensisijaisiksi viestien vastaanottotavoiksi sähköpostin ja tekstiviestin. (Latvala 2004,112.) Opettajien antaman palautteen mukaan vanhempien kynnys ottaa yhteyttä madaltui, viestintä yleisesti lisääntyi, viestien perille meno varmistui eikä yhteydenpito enää keskittynyt vain ääritapauksiin (Latvala 2006, 62).

Tampereen yliopiston blogipäiväyri -hankkeessa selvitettiin viestinnän näkökulmasta kodin, koulun ja paikallisen hallinnon yhteistyötä, nykytilaa ja kehittämismahdollisuuksia. Tutkimuksessa selvitettiin muun muassa, miten hiljaista tietoa voisi yhteisöllisesti kerryttää ja jakaa ja miten sosiaalisen median välineitä (blogeja ja wikiä) voisi hyödyntää eri tahojen välisessä viestinnässä. (Rättilä 2007, 13–14.)

3.1 Ammatillisen kasvun tukeminen

Opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on edistää opiskelijan omaa vastuullisuutta opiskelustaan, tukea nuoren itsenäistymistä ja kasvua aikuisuuteen. Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä myös mahdollistetaan opiskelijan tuen saanti terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia koskevissa asioissa. (OPH. Määräys 94.)

Siniharju (2003, 14) on väitöskirjassaan käsitellyt Epsteinin kehittämää mallia, jossa jaetun vastuun ja kumppanuuden pohjalta on listattu vanhempien perustehtäviin kuuluviksi muun muassa kodinhoito, terveys, ravinto ja turvallisuus, lapsesta huolehtiminen kaikilla ikätasoilla ja oppimista ja käyttäytymistä tukeva positiivinen kotiympäristö kaikilla luokka-asteilla.

Uusi opiskelijahuoltolaki (1287/2013) tuli voimaan 1.8.2014. ”*Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.*” Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijat ja heidän huoltajansa ovat tietoisia oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.)

Kokonaisvaltainen kodin ja oppilaitoksen yhteistyö vaatii huomiota johtamisen käytännöissä, muun muassa strategiaa tukemaan yhteistyötä siirtymävaiheissa. Nuoren opiskelun tukeminen tarvitsee opettajan, huoltajan ja opiskelijan vastuullisuutta yhteistyön sujumisessa. Yhteistyötä tarvitaan opiskelijan oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin tukemisessa henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) ja/tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimisessa. (Arminen, Helenius, Lång & Metso 2013, 237.)

Ammatillinen kasvu alkaa jo ammatinvalintavaiheessa ja se jatkuu ja syvenee koko koulutuksen ajan. Ammatillisen kasvun kehittymisen edellytyksenä on tavoitteellisuus, jatkuvuus ja systemaattisuus sekä oppimisessa, ohjauksessa että arvioinnissa. Ammatillinen kasvu etenee vaiheittain ohjauksen, palautteenannon ja opiskelijan oman itsearvioinnin kulkiessa mukana koko oppimisprosessin ajan. Ammatillinen kasvu koostuu käsitteellisestä ja taidollisesta oppimisesta sekä opiskelijan persoonallisesta kehittämisestä. (Mäntylä 2007, 94–97.)

3.2 Ongelmat voivat johtaa syrjäytymiseen

Opetushallituksen pääjohtaja Aulis Pitkälä on huolissaan opintonsa keskeyttävien suuresta määrästä ammatillisessa koulutuksessa. Hänen mukaansa perusopetuksen opinto-ohjaukseen pitäisi liittyä erilaista yhteydenpitoa ammatillisen koulutuksen järjestäjiin. Ammatillisessa koulutuksessa huoltajien kanssa tulisi tehdä enemmän yhteistyötä syrjäytymisriskin vähentämiseksi. (Tasala 2012, 71.) Komosen (2001, 48) mukaan keskeyttämisen taustalla vaikuttavat vanhempien koulutustaso ja sosiaaliluokka sekä vähäinen tuki nuoren opiskelua kohtaan.

Syrjäytyminen etenee tavallisesti seuraavien vaiheiden kautta, vaikeudet koulussa, kotona tai sosiaalisessa ympäristössä, koulun keskeyttäminen, huono työmarkkina-asema, täydellinen syrjäytyminen, esimerkiksi alkoholisoituminen, laitostuminen tai totaalinen yhteiskunnasta

eristäytyminen. Usein ne, joita syrjäytyminen eniten koskettaa eivät itse näe tai halua nähdä tilanteessa mitään puuttumisen arvoista. Yksilön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin vuoksi erityisen tärkeäksi on koettu varhainen puuttuminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden esiin tulleisiin ongelmiin. (Isotalo & Ringman 2008, 11–12.)

Tutkijat Järvinen ja Jahnukainen ovat määrittäneet syrjäytymiskiarteeseen viisi tasoa. Ensimmäisellä tasolla ovat ongelmat koulussa ja/tai kotona, toisella epäonnistuminen koulussa ja koulun keskeyttäminen. Tätä seuraa kolmas taso eli heikko työmarkkina-asema ja sen mukana tulevat taloudelliset ongelmat ja riippuvuus hyvinvointivaltiosta (neljäs taso). Tämän jälkeen viidennellä tasolla tulevat elämänhallinnan ongelmat, joita ovat päihde- ja mielenterveysongelmat ja rikollisuus. (Savioja 2007, 143.)

Hoikkala ja Paju (2014, 5, 15) olivat kenttätöissä yhden lukukauden (2009–2010) Härkälän yläkoulun ysiluokalla tarkastelemassa oppimisen sosiaalisia ulottuvuuksia. Heidän mukaansa nuoret yrittävät täyttää yhteiskunnalta saamaansa tehtävää *tulla joksikin*. Yleisesti kasvua ajatellaan suoraviivaiseksi liikkeeksi eteenpäin. Koululaitos ja peruskoulu hahmotetaan teollisuuslaitoksena, jossa nuoria sysätään eteenpäin uusille kasvu-urille.

3.3 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö Ammattiopisto Tavastiassa

Tutkimusten mukaan tyytyväisyys kodin ja koulun yhteistyöhön on suurinta 1–6 -vuosiluokilla. Tämän jälkeen sekä yhteistyö että tyytyväisyys vähenevät. Yläkoulussa yhteistyö suuntautuu usein huolenaiheisiin ja vanhempainillat keskittyvät nuoruuden vaarojen ja uhkakuvien esittelyyn. Monet huoltajat jättäytyvät tässä vaiheessa yhteistyöstä pois, vaikka nuoren kehitysvaihe nimenomaan sitä tarvitsisi. (Launonen, Pohjola & Holma 2004, 91.)

Toisen asteen oppilaitoksen velvollisuus on olla aloitteellinen myönteisen yhteistyön käynnistämässä ja ylläpitämässä alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa opiskelijan itsenäisyyttä ja vastuullisuutta, edistää opiskelua ja taata opiskelijalle tämän tarvitsema tuki. Toimiva vuorovaikutus huoltajien kanssa lisää opettajan opiskelijatuntemusta, ehkäisee mahdollisten ongelmien syntymistä ja auttaa opiskelijan opetuksen järjestämistä käytännössä. (Ammattiopisto Tavastia 2014, 15.)

Ammattiopisto Tavastia sijaitsee Hämeenlinnassa ja on osa Koulutuskuntayhtymä Tavastiaa. Nuorella on valittavanaan 23 perustutkintoa ja 35 eri osaamisalaa. Oppilaitoksen [www-sivuilla](#) on esitelty kaikki tutkinnot ja sivujen kautta on mahdollisuus perehtyä oppilaitoksen toimintaan. Etusivulla on linkit opiskelijaintraan ja huoltajien WinhaWilho-ohjelmaan.

Ammattiopisto Tavastiassa yhteistyö huoltajien kanssa alkaa heti nivelvaiheessa nuoren hakeutuessa toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Yhteistyöltä odotetaan molemmin puolista vastavuoroisuutta opiskelijan hyväksi. Hyvin toimiva tiedotus on osa kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Huoltajilla on mahdollisuus saada ensimmäinen kontakti oppilaitokseen ennen yhteishakua 9-luokkalaisille ja heidän huoltajilleen suunnatussa tutustumisillassa. Kaikki oppilaitoksen eri tutkinnot esittäytyvät tilaisuudessa, lisäksi huoltajilla ja heidän nuorillaan on mahdollisuus osallistua opiskelua ja oppilaitosta koskevia yleisiä asioista käsittelevään vuorovaikutteiseen tilaisuuteen.

Oppilaitos järjestää kotiväeniltoja kaikkien aloittaneiden ryhmien huoltajille ensimmäisenä syksynä. Huoltajilla on kotiväenillan lisäksi mahdollisuus osallistua ryhmänohjaajan, opiskelijan ja huoltajien väliseen keskusteluvarttiin, jossa voidaan keskittyä huoltajien esiin tuomiin kysymyksiin ja toiveisiin. Puhelut, sähköposti ja sosiaalinen media ovat muita yhteydenpitoon käytettäviä tapoja. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla yhteydenpito kodin ja oppilaitoksen välillä korostuu. (Ammattiopisto Tavastia 2014, 15.)

Alaikäisen opiskelijan huoltajat saavat käyttöönsä oppilaitoksen opiskelijahallinto-ohjelman WinhaWilho-huoltajaliittymän, josta he voivat seurata nuoren opiskelun etenemistä ja läsnäoloa. Huoltajaliittymän kautta ei voi lähettää viestejä. Ammattiopisto Tavastiassa ei ole vanhempainyhdistystä. Aktiivista yhteistyötä toivotaan erityisesti opintojen aloitusvaiheessa. Luontevalla ryhmänohjaajan ja huoltajan yhteistyöllä on mahdollista muun muassa ehkäistä opiskelijan poissaoloja ja opintojen keskeyttämistä. Huoltajille tiedotetaan erilaisista yhteistyömuodoista kotiväenilloissa ja Opiskelijan oppaassa, joka jaetaan joka syksy kaikille opiskelijoille ja se löytyy myös kuntayhtymän internet-sivuilta. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa laadittaessa palautetta on pyydetty myös opiskelijoiden huoltajilta. Opiskelijan mielipiteet ja toivomukset otetaan huomioon ja hän voi itse esimerkiksi nimetä kumpaan huoltajaan pääsääntöisesti ollaan yhteydessä. Yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden kohdalla kunnioitetaan täysi-ikäisyyttä ja huoltajiin ollaan yhteydessä vain jos opiskelija antaa siihen luvan. (Ammattiopisto Tavastia. 2014. Opiskeluhuoltosuunnitelma.)

3.4 Hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosasto

Hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosasto (Horecaelt) on yksi Ammattiopisto Tavastian 11 osastosta. Osaston henkilöstö koostuu 15 opettajasta, 5 ammatillisesta ohjaajasta ja koulutuspäälliköstä. Osaston toimintaan sisältyy vastuu oppilaitoksen kioskista ja Kahvila-ravintola Punaportista, jossa on ravintola, kahvila ja elintarvikemyymälä. Ravintolassa on tarjolla

arkisin opiskelijoiden valmistama lounas ja muita heidän valmistamia tuotteita, ruokia ja leivonnaisia, myydään kahvilassa ja myymälässä. Ravintolassa järjestetään opetussuunnitelman tutkinnon osiin soveltuvia tilaisuuksia mahdollisuuksien mukaan.

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnossa on mahdollisuus opiskella kokiksi tai tarjoilijaksi ja elintarvikealan perustutkinnossa leipuri-kondiittoriksi. Opiskelijalla on näissä tutkinnoissa myös mahdollisuus suorittaa ammatillisen koulutuksen rinnalla ylioppilastutkinto. 120 opintoviikon opinnot sisältävät 24 opintoviikkoa työssäoppimista. 1.8.2015 ammatilliset perustutkinnot uudistuvat ja opintoviikot muuttuvat osaamispisteiksi (OPH määräys 44/011/2014). Tämän jälkeen tutkinnon laajuus on vähintään 180 osaamispistettä ja Ammattiopisto Tavastiassa työssäoppimisen määrä on vähintään 36 osaamispistettä tutkintoa kohden.

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnossa suoritetaan ensimmäisenä vuotena pakollinen tutkinnon osa, jonka aikana opiskelija valitsee oman alansa joko kokin tai asiakaspalvelun opinnoissa. Toinen opiskeluvuosi sisältää oman suuntauksen mukaisia opintoja ja keväällä opiskelija valitsee kolme valinnaista ammatillista tutkinnon osaa viimeisen vuoden opinnoiksi. Pääsääntöisesti opiskelija on aikaisempien opintojensa perusteella luonut käsityksen siitä, minkälaisia syventäviä opintoja hän haluaa opiskella. Opettaja perehdyttää oman ryhmänsä opiskelijat valinnaisten tutkinnon osien sisältöihin, jonka jälkeen opiskelijat tekevät valintansa yksin, opettajan kanssa tai kotona huoltajien kanssa.

Opintojen eteneminen on suunniteltu siten, että oppiminen ja osaaminen lisääntyvät opiskelun edetessä. Opettajat huomioivat opiskelijat yksilöllisesti asettaessaan heille tavoitteita ja haasteita. Opiskelijat muun muassa hakevat itse työssäoppimispaikkansa sen jälkeen kun niistä on ensin neuvoteltu opettajan kanssa.

Jokaisella ryhmällä on sama ryhmänohjaaja (opettaja) koko lukuvuoden, vaikka eri tutkinnon osien opettajat saattavat vaihtua. Näin taataan, että opettaja oppii tuntemaan oman ryhmänsä opiskelijat, tunnistamaan heidän vahvuutensa sekä tarvittavan tuen tarpeen. Ryhmänohjaajat pyrkivät olemaan aktiivisesti yhteydessä ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajiin.

4 NUOREN KASVU AMMATTIIN

Ammatillinen kasvu yhdistetään usein aikuiskasvatukseen ja aikuisiin liittyvään tutkimukseen. Kasvu ammattiin alkaa kuitenkin jo siitä, kun nuori tekee päätöksen hakeutua ammatilliseen koulutukseen. Virtasen (2013, 116) mukaan koulutukseen kuuluvilla työssäoppimisen jaksoilla opiskelijat saavat mahdollisuuden oppia monipuolisesti erilaisia taitoja. Opiskelijat oppivat eniten itsenäisyyteen liittyviä seikkoja, kuten itseluottamusta, aloitteellisuutta ja itsenäistä työskentelyä ammatillisten ja yhteistyötaitojen lisäksi.

Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa perustutkinnon suorittanut nuori saa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet opiskelemansa alan eri tehtäviin ja lisäksi erikoistuneemman osaamisen ja työelämän edellyttämän ammattitaidon vähintään yhdellä osa-alueella (OPH 2014, laki 630/1998, muutos 787/2014). Opetushallituksen (2014) laatimissa ammatillisen perustutkinnon perusteissa ”*opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän tutkinnon osia, jos se on tarpeellista työelämän alakohtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten tai opiskelijan ammattitaidon syventämisen kannalta*”. Ammatillisessa koulutuksessa fokus on nuoren osaamisen kehittämisessä (Hakkarainen & Jääskeläinen 2008, 77).

Ruohotien (2000, 9) mukaan ammatillinen kasvu on jatkuva oppimisprosessi, jonka kautta elämän aikana hankitaan tietoja, taitoja ja kykyjä vastata työelämässä tarvittaviin ammattitaitovaatimuksiin. Tiedon määrä kasvaa yhä nopeammin. Teknologian muutokset, automatisointi ja muut innovaatiot ovat suurin syy tiedon nopeaan vanhenemiseen. Työelämä muuttuu nyt nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. (Ruohotie 2009, 20.)

Tuomisen ja Wihersaaren (2006) mukaan ammattikasvatus on organisoitua kasvatustoimintaa nuorille ja aikuisille. Se on tavoitteellista, ammattiin tähtäävää tai ammatillista kehitystä. Ammatillisella koulutuksella tarkoitetaan valmentavaa ja ammattitaidon lisäämiseen tähtäävää koulutusta peruskoulun jälkeen ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuskoulutuksena tai työelämässä. (Tuominen & Wihersaari 2006, 59.)

Oppimista tapahtuu koko eliniän. Elinikäisestä kasvatuksesta (lifelong education) on siirrytty puhumaan elinikäisestä oppimisesta (lifelong learning). Elinikäisen oppimisen käsitteellä on haluttu osoittaa, että ihminen on oppiva olento ja oppiminen ei pääty siihen kun perusopetus tai

toisen asteen koulutus päättyy. Oppimisen kautta syntyy osaamista, silloin on opittu jotain, jonka osaa. (Tuominen & Wihersaari 2006, 170–173.) Ammattitaitoon kuuluu elinikäisen oppimisen avaintaitoja, joilla tarkoitetaan valmiuksia, ”joita jatkuva oppiminen, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotto sekä työelämän muuttuvat olosuhteet edellyttävät”. Opetushallitus on listannut 11 elinikäisen oppimisen avaintaitoa. (OPH 2014, elinikäisen oppimisen avaintaidot.)

”Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammattillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin”. Ammattillisten tutkinnon osien arviointikriteereissä on neljä elinikäisen oppimisen avaintaitoa. Näitä erikseen arvioitavia avaintaitoja ovat oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, terveys, turvallisuus ja toimintakyky sekä ammattietiikka. (OPH 2014, ammattillisen tutkinnon perusteet.)

Ammatillinen osaaminen muodostuu monesta eri osatekijästä (kuvio 1).

KUVIO 1. Ammatillisen tutkinnon osan tuottama ammatillinen osaaminen (OPH 2015, 44)

Uusissa 1.8.2015 voimaan tulevissa ammatillisen perustutkinnon perusteissa (OPH, määräys 44/011/2014) elinikäisen oppimisen 11 avaintaitoa on kuvattu selkeästi. Niiden tavoitteena on tukea osaamista, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa ja työelämän erilaisissa tilanteissa.

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän

toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija tai tutkinnonsuorittaja toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystoiminnan sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloitekyky ja yrittäjäjys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii ammattinsa kestävä kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävä kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

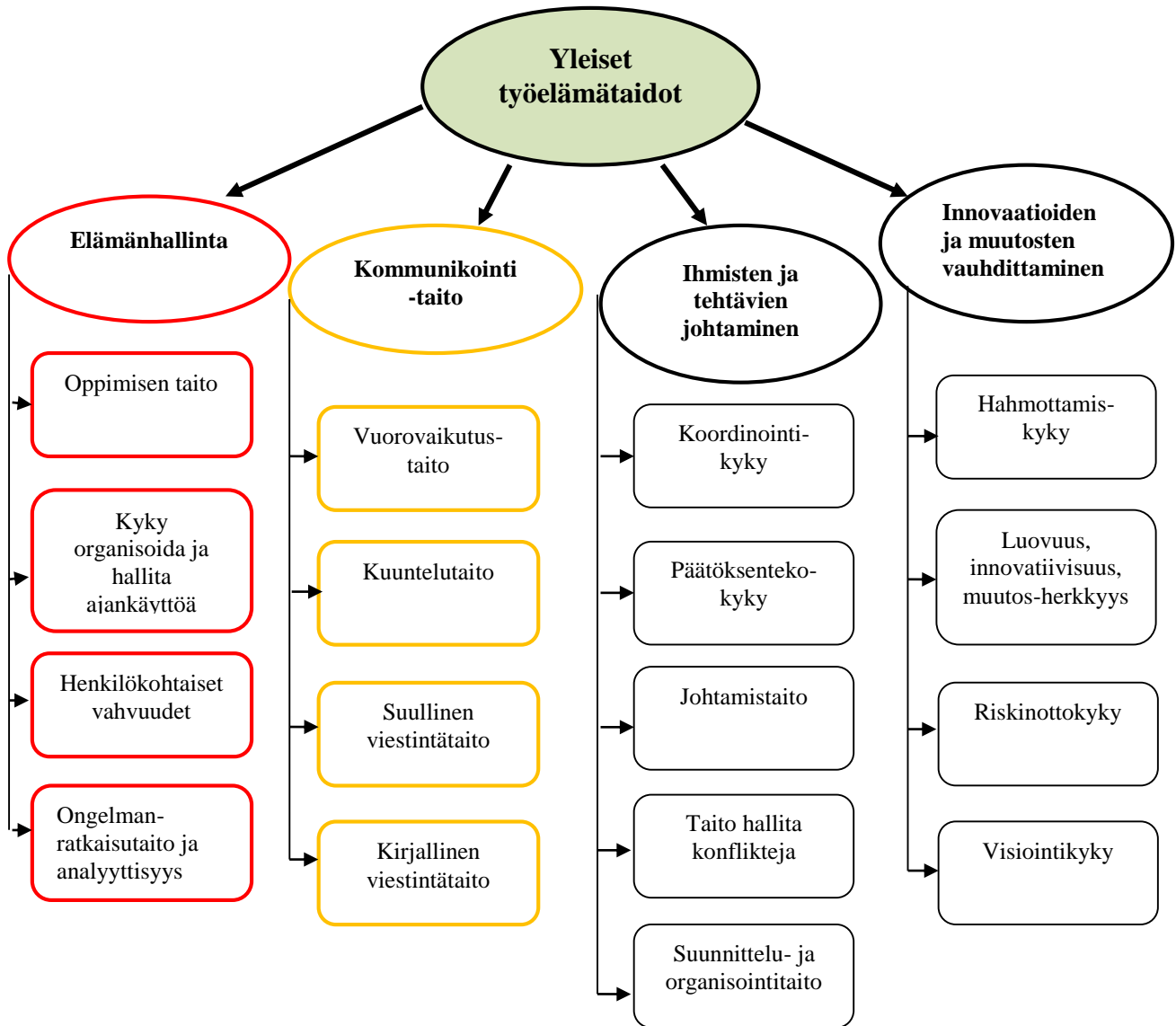
Opiskelija tai tutkinnon suorittaja hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintatavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.

Opetusministerinä ollessaan Jukka Gustafsson piti tärkeänä ammatillisen koulutuksen aikana saatavia elinikäisen oppimisen valmiuksia ja asennetta, joiden avulla pärjää työelämän muutoksissa. Hänen mukaansa nuoria tulisi motivoida jatkuvaan oman osaamisensa kehittämiseen ja päivittämiseen. (Tasala 2013, 84.)

Ruohotie on pitkän uransa aikana tutkinut ammatillista oppimista ja kasvua merkittävällä tavalla. Seuraavassa kuviossa yleiset työelämätaidot ja työllistymistä edistävät taidot on jaettu neljään eri alueeseen (Ruohotie 2005, 40) (kuvio 2).

KUVIO 2. Yleiset työelämävalmiudet ja niiden jäsentyminen erillisiksi taidoiksi ja kyvyiksi (Ruohotie 2005, 40.)

Ammatillisen perustutkinnon elinikäisen oppimisen avaintaitoihin sisältyy edellä esitettyjä yleisiä työelämätaitoja, mutta eniten opiskelun aikana korostuvat elämönhallinta ja kommunikointitaidot. Elämönhallinta sisältää taitoja, joiden avulla selviää jatkuvasti muuttuvassa työelämässä ja jotka auttavat hallitsemaan epävarmuutta. Kommunikointitaitoja tarvitaan, jotta kykenee työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa, ymmärtämään heidän tarpeitaan ja pystyy olemaan

avoin heidän näkemyksilleen. Ihmisten ja tehtävien johtamistaitoja tarvitaan, jotta toiminta on tehokasta ja tuottavaa työntekijöiden tarpeita unohtamatta. Innovaatioiden ja muutosten vauhdittamisessa on hallittava kyky hahmottaa asioita ja virittää aloitteellisuutta sekä johtaa muutosta. (Ruohotie 2000, 41–42.)

Ruohotien (2005, 62–65) mukaan työkokemuksista oppimiseen liittyy myös epäonnistumisista oppimista, joka on paljon vaikeampaa kuin myönteisistä kokemuksista oppiminen. Selkeä, spesifi ja puolueeton palaute on tärkeää. Se auttaa toimimaan tavoitetta kohden, lisää motivaatiota asettaa uusia tavoitteita, auttaa tunnistamaan virheitä ja yleensäkin helpottaa oppimista. Palautetta pitäisi antaa monesta eri lähteestä. Henkilön pitää olla avoin erilaiselle palautteelle, negatiivinen palaute voi kuitenkin haitata jatkuvaa oppimista. Työelämän ihanteena on löytää ne henkilöt, jotka ovat motivoituneita ylläpitämään ja kehittämään omaa osaamistaan.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tämä tutkimus tehtiin Ammattiopisto Tavastian hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosastolla, jossa nuorilla on mahdollisuus opiskella kokiksi, tarjoilijaksi tai leipurikondiittoriksi. Ammattiopisto Tavastiaan kuuluu Kahvila-ravintola Punaportti, jossa on kahvila, elintarvikemyymälä ja lounasravintola. Tämä monipuolinen oppimisympäristö mahdollistaa osaston opiskelijoiden oppimisen ja osaamisen kehittymisen opetussuunnitelman mukaisissa opinnoissa aidossa työelämälähtöisessä ympäristössä. Myös huoltajilla on mahdollisuus nauttia lounas, pistäytyä kahvilassa tai elintarvikeostoksilla ja nähdä konkreettisesti, miten nuoria ohjataan ja opetetaan.

Tutkimuksen lähtökohtana oli kiinnostus kodin ja toisen asteen oppilaitoksen yhteistyöhön ja nimenomaan yhteistyön tekemiseen verkossa sosiaalisen median kautta. Sosiaalisen median ohjelmista yhteydenpitoalustaksi valikoitui Facebook, koska se on yleisesti tunnettu ja toimii sekä yhteisöllisesti että yksityisesti. Facebookin parhaita puolia käyttäjien mukaan on ihmisten välisen viestinnän helppous (Ridell 2011, 69).

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä tarkasteltiin huoltajien näkökulmasta heille perustetun Facebook-ryhmän kautta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko Facebook-ryhmän välisellä yhteistyöllä mahdollista tukea nuoren kasvua ammatin ja onko yhteistyön kautta mahdollista nopeuttaa tuen saantia mahdollisten ongelmien ilmetessä. Tutkimuksen avulla kartoitettiin myös, miten huoltajat haluavat pitää yhteyttä oppilaitokseen, minkä asioiden vuoksi huoltajat ottavat oma-aloitteisesti yhteyttä oppilaitoksen edustajiin ja kuinka tarpeellisenä he pitävät kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä.

Tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen. Facebook-ryhmän keskustelua käsitellään laadullisen tutkimusotteen sekä fenomenologis-hermeneuttisen tutkimusmetodin kautta. Fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimuksessa keskeisiä käsitteitä ovat kokemus, merkitys ja

yhteisöllisyys. Fenomenologisen tutkimuksen lähtökohtana ovat inhimillisen kokemuksen merkitykset ja ihmisen ymmärtäminen maailmasuhdetta tutkimalla. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 34.)

5.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Nuoren siirtyessä yläkoulusta toiselle asteelle, alkaa itsenäistymisen ja aikuiseksi kasvamisen vaihe. Sinkkosen (2012, 54–57) mukaan murrosikäinen nuori ailahtelee riippuvuuden ja nuoruusiän itsenäisyyden välillä. Nuori odottaa vanhemmiltaan ja muilta tärkeiltä aikuisilta kuuntelemista sekä kiinnostusta ja hyväksyntää, vaikka ei sitä toisikaan esiin.

Tutkimusongelma liittyy yläkoulusta toiselle asteelle ammatillisiin opintoihin siirtyvän nuoren tukemiseen opinnoissa ja kasvussa ammattiin. Kuinka aktiivisesti huoltajat haluavat tai jaksavat tukea itsenäistymässä ja omasta elämästään vastuuta ottavaa nuorta. Nuoresta tulee opiskelun aikana täysi-ikäinen, jonka jälkeen oppilaitoksesta ei enää olla yhteydessä huoltajiin ilman nuoren lupaa. Yhteyttä on perinteisesti pidetty sähköpostilla ja puhelimitse. Tässä tutkimuksessa käytettiin sosiaalisen median Facebook-sivustoa huoltajien ja oppilaitoksen yhteydenpitovälineenä.

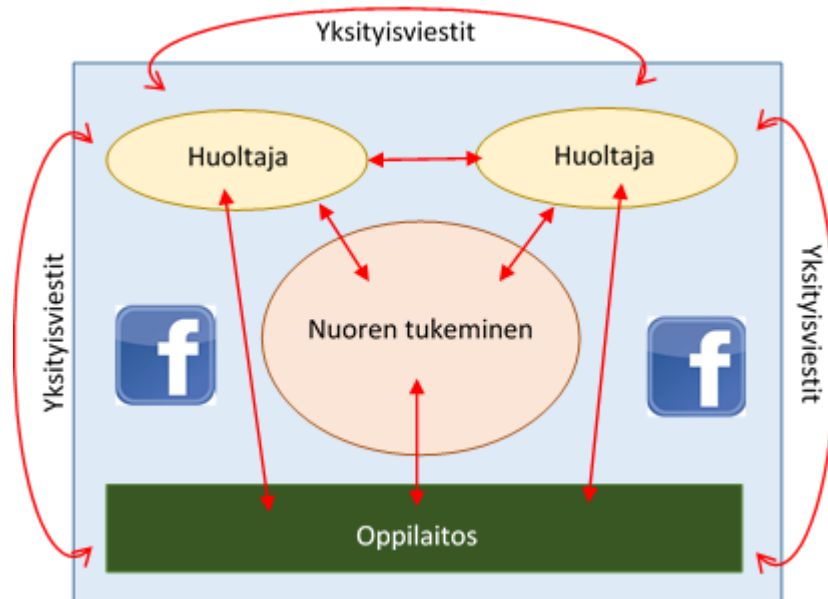
Tutkimusongelmasta täsmentyivät seuraavat tutkimuskysymykset, joihin tutkimuksen aineistolla haetaan vastauksia.

1. Miten kodin ja oppilaitoksen Facebook -välitteinen yhteistyö tukee ammattioppilaitoksen opiskelijan kasvua ammattiin huoltajien kokemana?
 - Mitä huoltajien ja oppilaitoksen Facebook-välitteinen yhteistyö on?
 - Minkälaista tukea yhteistyö tuottaa nuorelle?
2. Miten huoltajat kokevat kodin ja oppilaitoksen yhteistyön Facebookin kautta toteutettuna?
 - Minkälaisista asioista Facebookissa voi keskustella?

5.3 Huoltajien Facebook-ryhmä

Suljetun Facebook-ryhmän käyttäminen tutkimuksessa perustui tutkijan ennakkokäsitykseen, että huoltajat ovat aktiivisia tietokoneen ja sosiaalisen median käyttäjiä. Facebook on tunnettu yhteisöpalvelu, joka mahdollistaa yhteisöllisen ja yksityisen yhteydenpidon. Yhteisellä seinällä on mahdollista käsitellä yleisiä asioita, esittää kysymyksiä, tuoda esiin haluamiaan asioita ja kommentoida muiden kirjoituksia. Yksityisviestien kautta voi keskustella yksityisesti opiskeluun

liittyvistä asioista. Facebook-ryhmä mahdollistaa myös sen, että huoltajat voivat olla yhteydessä toisiin huoltajiin. Yhteydenpidon eri vaihtoehtoja on kuvattu kuviossa 3.

KUVIO 3. Facebook mahdollistaa yhteydenpidon yhteisöllisesti ja yksityisesti

Facebook-ryhmälle annettiin nimi Horecaelt osaston lyhenteen mukaan. Tutkimuksen tekijä, osaston koulutuspäällikkö, perusti ryhmän Ammattiopisto Tavastian hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosaston huoltajille keväällä 2013. Ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoiden huoltajat kutsuttiin ryhmään kirjeellä. Elokuussa lähetettiin toinen kutsukirje aloittavien opiskelijoiden huoltajille (liite 1). Huoltajien osoitetiedot saatiin oppilaitoksen WinhaPro -opiskelijahallinto-ohjelmasta. Osa osaston opiskelijoista oli aikuisia maahanmuuttajia tai toisen tutkinnon suorittajia, joiden huoltajille ei lähetetty kirjettä. Osastolla oli 15 opiskelijaryhmää, joissa oli yhteensä 235 opiskelijaa. Facebook-ryhmään liittyi 23 huoltajaa, jotka olivat eri perheistä. Kolmesta ryhmästä ei liittynyt yhtään huoltajaa. Keskimäärin ryhmistä liittyi yksi tai kaksi huoltajaa. Lukuvuoden lopussa, keväällä 2014, valmistuvien opiskelijoiden huoltajat (5) poistettiin ryhmästä. Seuraavana syksynä (2014) aloittavien alaikäisten opiskelijoiden 55 huoltajalle lähetettiin postitse kutsukirje. Heistä viisi liittyi ryhmään. Kaikki liittyneet huoltajat olivat naisia. Kolme huoltajaa erosi ryhmästä oma-aloitteisesti sen jälkeen, kun heidän nuorensa keskeyttivät opinnot. Facebook-ryhmässä on ollut tutkimuksen aikana yhteensä 28 huoltajaa, joiden keskusteluista tutkimuksen aineisto on kerätty. Huoltajat koodattiin numerotunnuksilla, H1,

H2, H3... H28, joita käytetään tulososuuden suorissa lainauksissa. Aineiston koko määräytyy sen mukaan, kuinka monta jäsentä ryhmään kuuluu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 182).

5.4 Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto (Hirsjärvi ym. 2009, 185; Tuomi & Sarajärvi 2012, 71). Kyselytutkimus on tehokas tapa kerätä tietoa ja sitä käyttämällä saadaan yleensä laaja tutkimusaineisto. Kyselyssä vastaajat täyttävät itse kyselylomakkeen joko valvotusti tai kotioloissaan. Haastattelussa haastattelija esittää suullisia kysymyksiä sekä kirjaa ylös haastateltavan vastaukset. Haastattelija on suoraan kontaktissa vastaajaan ja voi säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen mukaan vastaajaa myötäillen. (Hirsjärvi ym. 2009, 205; Tuomi & Sarajärvi 2012, 72–73.)

Tämän tutkimuksen aineisto on muodostunut Facebook-ryhmän välisistä keskusteluista. Pääosa keskusteluista on käyty Facebook-seinällä, mutta aineistoa on kertynyt myös yksityisviestien kautta. Tutkija on aktivoinut keskustelua seinällä erilaisilla kysymyksillä ja valokuvilla eri tapahtumista ja opiskelijoiden valmistamista tuotteista. Esimerkiksi keväällä 2015 kaksi leipuri-kondiittori -opiskelijaa voitti kultaa Rinkeli Grand Prix -kilpailussa. Facebook-ryhmän sivuilla huoltajille kerrottiin palkinnosta ja kilpailutöistä ja niiden kuvia liitettiin sivuille (kuva 1).

Kuva 1. Rinkeli Grand Prix -kilpailun kiertopalkinto

Tuomen ja Sarajärven (2012, 81) mukaan tutkittavasta ilmiöstä saatua tietoa voidaan monipuolistaa havainnoinnilla. Alasuutarin (2011) mukaan aineiston tuottamisen tilanteet voivat olla tutkimusta varten järjestettyjä, mutta aineisto koostuu raporteista, jotka dokumentoivat tilanteet yksityiskohtaisesti. Tällöin aineistoa ei kerätä tietyissä tilanteissa vaan aineisto koostuu dokumentoiduista tilanteista. Alasuutari käyttää kvalitatiivisesta aineistosta sanontaa ”pala tutkittavaa maailmaa” silloin, kun se on näyte tutkimuksen kohteena olevasta kielestä ja kulttuurista. (Alasuutari 2011, 85–88.) Tässä tutkimuksessa on havainnoimalla saatu tietoa muun muassa tutkittavien aktiivisuudesta ja osallistumisesta Facebook-sivustolla.

Laadullisessa tutkimuksessa analyysiin on paljon vaihtoehtoja eikä tiukkoja sääntöjä ole olemassa. Tutkija tekee jo aineistoon tutustuessaan ja sitä teemoittaessaan alustavia valintoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Analyysissä aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Alasuutarin (2011, 39) mukaan analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Ensimmäinen tehtävä aineiston keräämisen jälkeen on sen purkaminen ja järjestäminen (Eskola & Suoranta, 2008).

Aineisto kerättiin 6/2013 -3/2015 välisenä aikana. Tutkimuksen kohderyhmänä oli Ammattiopisto Tavastian hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosaston opiskelijoiden huoltajat. Kaikille alaikäisten opiskelijoiden huoltajille lähetettiin kutsu liittyä huoltajien

Facebook-ryhmään. Tutkimusjoukoksi valikoituivat huoltajat, jotka liittyivät vapaaehtoisesti ryhmään. Ryhmässä on ollut yhteensä 28 henkilöä, kaikki naisia. Ryhmään liittyneistä huoltajista ei kerätty erikseen taustatietoja. Huoltajien Facebook-profiili muodostui omasta nimestä ja kuvasta. Suurimmalla osalla (21) oli profiilissa oma kuva, seitsemällä henkilöllä jokin muu kuva, esimerkiksi kukka tai eläin. Tutkija ohjeisti huoltajia keskustelemaan yleisellä tasolla Facebookin seinällä ja yksityisellä tasolla Facebookin yksityisviestien kautta.

*”...toivon, että teiltä löytyisi aktiivisuutta tuoda esiin nuortenne opiskeluun liittyviä asioita. Kysykää, jos joku asia on epäselvää tai kommentoikaa meidän tekemisiämme. Henkilökohtaisiin asioihin suosittelen käyttämään viestiosiota.”
Tutkija*

Facebook-ryhmän keskustelut dokumentoituivat alustalle automaattisesti. Yksityisviestit, jotka näkyvät vain asianosaisille, tallentuivat viestisivuille.

Laadullisessa analyysissä päättelyn logiikka jaetaan usein induktiiviseen (yksittäisestä yleiseen) analyysiin tai deduktiiviseen (yleisestä yksittäiseen) analyysiin. Hirsjärven ym. (2009, 164) mukaan laadullisessa analyysissä käytetään tyypillisesti induktiivista analyysia, jossa lähtökohtana on aineiston yksityiskohtainen ja monitahoinen tarkastelu.

Sisällönanalyysilla voidaan analysoida systemaattisesti ja objektiivisesti dokumentteja, mutta se soveltuu myös strukturoimattoman aineiston analyysiin. Sisällönanalyysin tavoitteena on saada tiivistetty ja yleinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Laadullinen aineisto hajotetaan osiin ja käsitteellisestään, jonka jälkeen siitä kootaan uusi looginen kokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 103–108.)

Tutkija on ollut itse aktiivisesti mukana ryhmän toiminnassa ja keskusteluissa. Aineistoon tutustuminen on alkanut samaan aikaan kun ryhmä aktivoitui syksyllä 2013. Sisällönanalyysin alkuvaiheessa Facebook-sivustolle dokumentoituneet tiedot kopioitiin omaan tekstitiedostoon, jossa niihin perehtyminen, järjestely ja pelkistäminen oli mahdollista. Pelkistäminen on aineiston tiivistämistä tai pilkkomista osiin (Tuomi & Sarajärvi 2012, 109).

Yksityisviestien kautta keskustelua käytiin viiden huoltajan kanssa. Henkilökohtaisissa keskusteluissa nousi esiin opiskelijaan ja opiskeluun liittyviä asioita kuten työssäoppimisen ohjeistus, opiskelijoiden ja opettajan välinen whatsapp-ryhmässä tiedottaminen, opiskelijoiden motivaatio-ongelmat, kiusaamisepäily, opiskelijoiden elämänhallintaan, tukemiseen ja poissaoloihin liittyviä asioita. Kolme ryhmässä olevan huoltajan nuorta keskeytti opiskelun tutkimuksen aikana. Kahden huoltajan kanssa keskeyttämiseen liittyvistä vaiheista keskusteltiin yksityisviestien kautta.

Tutkija aktivoi Facebook -keskustelua lisäämällä sivuston seinälle erilaisiin teemoihin liittyviä kysymyksiä (liite 3). Keskimäärin seitsemän huoltajaa vastasi kaikkiin kysymyksiin. Tätä aineiston keräämistapaa voidaan verrata väljästi teema- tai ryhmähaastatteluun. Teemahaastattelu on avoimen ja lomakehaastattelun välimuoto, jossa kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. (Hirsjärvi ym. 2009, 208). Ryhmähaastattelu tuottaa tutkimusaineistoa, jossa yksilölliset eroavaisuudet ja subjektiiviset tuntemukset suodattuvat pois. Tutkijalla on mahdollisuus seurata kuinka ryhmä alkaa keskustella keskenään. (Alasuutari 2011, 151–152.) Ryhmässä käyttäytyminen on julkista ja sen kontrolloiva vaikutus saattaa vaikuttaa keskusteluun. Ryhmähaastattelun osallistujat saavat tukea toisiltaan. (Eskola & Suoranta 2008, 94–95.)

Aineisto luettiin useita kertoja läpi, jonka jälkeen se pelkistettiin eli redusointiin. Samaa tarkoittavat alkuperäisilmaukset ryhmiteltiin ja nimettiin sisältöä kuvaavalla pelkistetyllä ilmauksella. Tämän jälkeen pelkistetyt ilmaukset klusteroitiin eli ryhmiteltiin alaluokiksi. Taulukossa 1 on esitetty esimerkki aineiston pelkistämisestä ja ryhmittelystä.

TAULUKKO 1. Esimerkki aineiston pelkistämisestä ja ryhmittelystä alaluokkiin

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka
”Mielelläni kyllä lukisin muiden kysymyksiä/keskustelua, että kirjoitelkaa vaan rohkeesti”	Keskustelun rohkaiseminen	Huoltajien keskinäinen viestintä
”Koska olisi hyvä kuulla muidenkin mielipiteitä ja mitä on tulossa.”	Toive muiden ajatuksista	
”Keskustelua siis tästäkin <kirjojen hinnat>, mikä oikeasti on tärkeää ja mikä vähemmän	Asioiden merkittävyys	

Klusterointia seuraa abstrahointi, jossa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja sen perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä (Tuomi & Sarajärvi 2012, 111). Aineistosta abstrahoitui kolme pääluokkaa, jotka olivat viestinnän tärkeys yhteistyössä, nuoren tukeminen ja ammatillinen kasvu. Esimerkki abstrahoidusta aineistosta on esitetty taulukossa 2. Koko aineiston abstrahointi on esitetty liitteessä 3.

TAULUKKO 2. Esimerkki aineiston abstrahoinnista

Alaluokka	Yläluokka	Päälouokka
Huoltajien keskinäinen viestintä Facebook viestintätyökaluna	Viestintään osallistuminen	Viestinnän tärkeys yhteistyössä
Huoltajien ja opettajien tapaaminen Huoltajan oman aktiivisuuden tärkeys	Kontaktin ottaminen	
Viestinnän ongelmat Viestinnän kehitysehdotukset	Viestinnän kehittäminen	
Ruokailujärjestelyt Lomailu opetusaikana	Tiedottaminen	

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimustehtävään. Facebook-ryhmän keskusteluista muodostuneesta aineistosta tiivistyi kolme pääluokkaa, jotka olivat viestinnän tärkeys yhteistyössä, nuoren tukeminen ja ammatillinen kasvu. Tutkija muodostaa kuvauksen tutkimuskohteesta ja vertaa teoriaa ja johtopäätöksiä alkuperäisaineistoon (Tuomi & Sarajärvi 2012, 112.).

6.1 Viestinnän tärkeys yhteistyössä

Viestinnällä koettiin olevan merkitystä eri toimijoiden kesken. Esille nousivat huoltajien ja oppilaitoksen, opiskelijan ja opettajan, huoltajan ja opiskelijan sekä huoltajien välinen viestintä.

Huoltajien ja oppilaitoksen välinen yhteistyö perustuu viestinnän ja vuorovaikutuksen toimivuuteen. Alkuvaiheen yhteydenpito perehdyttää huoltajat ammatillisen opetuksen ja uuden oppilaitoksen käytänteisiin. Oppilaitoksen järjestämää kotiväeniltaa ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajille pidettiin erittäin tärkeänä tilaisuutena yhteistyön aloittamisen kannalta. Lisäksi henkilökohtaiset keskusteluvartit, joissa myös opiskelija oli mukana, koettiin merkittävinä keskinäisen yhteistyön alkamiseksi. Opiskelijan toimintaan vaikuttaa positiivisesti se, että hän tietää huoltajan ja opettajan yhteistyöstä.

”Ehdottomasti mukava ilta <kotiväenilta> takana! Paljon tuli infoa ja näki luokan opettajiakin. Nyt on nimillä kasvot ja tästä on hyvä jatkaa eteenpäin” H21

Opettajan ja opiskelijan välinen viestintä ja sen laatu korostuu opiskelun aloitusvaiheessa. Opiskelijan perehdyttäminen oppilaitoksen tapoihin ja käytänteisiin koettiin huoltajien kesken erittäin tärkeänä. Aiheesta keskusteltiin huoltajien aloitteesta useampaan kertaan Facebook-ryhmässä. Jos nuori ei saa oppilaitoksesta tarvittavia ohjeita ja kunnon perehdytystä oppilaitoksen käytänteisiin, opiskelun alkuvaiheeseen saattaa liittyä paljon epätietoisuutta, jopa pelkotiloja.

”Tuo <ruokailu>on asia josta pitäisi kouluun tulevia uusia oppilaita valistaa, erityisruokavaliot ja muutenkin tuo ruokailu. Ensimmäisenä vuonna tuntuu, että ei

uskalla kysyä ja tunnolliset oppilaat yrittävät tehdä töitä varsinkin työjaksoilla, ettei ehdi itse syömään.” H23

”Meidän poika kokkiliinan ykkösellä, antanut ymmärtää, että ruokailuun varattu aikaa 35 min, ja jos ruokajono ulos asti? ja /tai ei pääse heti ajallaan lähtemään ruokailuun, ei ehdi syömään. Onko todellakin näin, ettei tähän asiaan ole muuta vaihtoehtoa/käytäntöä? Aika pitkä päivä olla kahdeksasta kahteen tai neljään ilman ruokailua.”H19

Ammattiopisto Tavastiassa on määritelty erikseen opettajan ja ryhmänohjaajan tehtävät. Ryhmänohjaajalle kuuluu aloittavien opiskelijoiden perehdyttäminen annetun ohjeistuksen mukaisesti, muun muassa oppilaitoksen tiloihin, turvallisuusjärjestelyihin ja opiskelijapalveluihin (Ammattiopisto Tavastia 2014, ryhmänohjaajan tehtävät nuorten ammatillisessa koulutuksessa).

Huoltajan ja nuoren välisellä viestinnällä on myös merkitystä kodin ja oppilaitoksen välisessä yhteistyössä. Tämä korostuu varsinkin silloin, kun huoltaja ja opettaja eivät ole vielä aloittaneet yhteydenpitoa keskenään. Nuoren mukana voidaan esimerkiksi lähettää tiedotteita kotiin vietäväksi.

”Liekkö mennyt perille lappu henk.koht tapaamistoiveesta?;)” H26

Tärkeät tiedotteet, kuten esimerkiksi kutsu kotiväeniltaan tai henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) lähetään kotiin postissa.

Huoltajat olivat tyytyväisiä siihen, että heillä oli mahdollisuus keskustella opiskeluun liittyvistä asioista Facebookissa myös keskenään. Ilman ryhmää se ei olisi ollut mahdollista.

”Koska olisi hyvä kuulla muidenkin mielipiteitä ja mitä on tulossa..” H23

”Mielelläni kyllä lukisin muiden kysymyksiä/keskustelua, että kirjoitelkaa vaan rohkeesti!”H10

”Kiva et vanhemmatkin voi keskustella yhdes.”H28

Kodin ja koulun välinen yhteistyö antaa huoltajille mahdollisuuden keskinäiseen vuorovaikutukseen ja toistensa tukemiseen muun muassa erilaisissa nuorten itsenäistymiseen liittyvissä asioissa (Tilus 2004, 135).

Yhteydenpito kodin ja oppilaitoksen välillä toteutui Facebook-ryhmän välityksellä. Tutkimukseen osallistuneista huoltajista suurin osa oli aktiivisia sosiaalisen median käyttäjiä ja

heillä oli Facebook-profiili jo olemassa. He liittyivät Facebook-ryhmään saadakseen lisää tietoa opiskelusta ja oppilaitoksesta. Facebook koettiin matalan kynnyksen kanavana yhteydenpitoon.

”itse olen aika aktiivinen muutenkin somessa mutta ennenkaikeä koin tämän matalan kynnyksen kanavana saada koulusta tietoa.” H9

”Ensimmäisenä vuotena varmasti jos olisi ollut tällainen tilaisuus ja muillakin vanhemmilla olisi facebook, olisi ollut paljon kysyttävää ja tarvetta varmasti tuohon ryhmäkohtaiseen ryhmään... kun kaikki on silloin uutta.” H23

”Työni vuoksi ei aina pääse tapaamiseen, voi tulla ennalta arvaamaton työkeikka, joten kannatan facea.” H28

Huoltajat olivat aktiivisempia nuoren aloittaessa ammatillisen koulutuksen. He esittivät kysymyksiä sekä tutkimuksen tekijälle että muille huoltajille. Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden huoltajat vastasivat kysymyksiin ja olivat tyytyväisiä sivustolle liitettyihin kuviin ja tiedotteisiin, mutta heillä ei varsinaisesti ollut mitään kysyttävää nuoren opiskelusta.

Facebook toimii hyvänä multimedialisena tiedotuskanavana, kun sivuille voi liittää kuvia ja tiedostoja. Huoltajat olivat tyytyväisiä nähdessään kuvia päivän tapahtumista ja tuotoksista. Kuvat myöskin aktivoivat keskustelua sekä Facebookissa että kotona nuoren kanssa. Facebook-sivuston vahvuus on, että siellä käyminen ja keskustelujen lukeminen eivät ole aikaan tai paikkaan sidottuja. Kuvat, tiedotteet ja keskustelut säilyvät sivuilla ja niihin voi aina palata, kun itselle sopii.

”Usein lapsi ei puhu koulu asioista tai ei ”muista” kaikkia asioita, facen kautta näkee jos jotain julkaistu ja näin tulee katsottua mitähän asia koskee.” H28

”valokuvia opiskelijoiden töistä ja tapahtumista on aina mukava nähdä” H7

Facebook-ryhmä koettiin hyvänä tiedotuskanavana ja keskustelualustana. Huoltajien välisessä keskustelussa tuli esille muun muassa toivomus, että uudet opiskelijat perehdytettäisiin paremmin opiskelun alkuvaiheessa ruokailujärjestelyihin ja muihin perusasioihin. Huoltajat kokivat, että yhteistyöhön ja yhteydenpitoon tarvitaan aktiivisuutta myös heiltä itseltään.

”Ja koen että aktiivisuus koulun suuntaan lähtee minusta. Jollen saa riittävästi tietoa, kysyn. Opettajien resurssit ovat kuitenkin rajalliset. Ja ainakin itse olen aina sähköposteihini tai puheluihini vastauksen saanut” H9

Sähköposti koettiin riittäväksi yhteydenpitovälineeksi normaalitilanteissa, mutta ongelmatilanteissa toivottiin henkilökohtaista yhteydenottoa puhelimitse. Yhteydenpitoa opettajien kanssa tapahtui perinteisesti lähinnä ongelmatilanteissa. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä voisi kuvata paremminkin yhteydenpidoksi, koska yhteistyö on useimmiten huoltajille tiedottamista, jossa vastavuoroisuus ja dialogisuus on vähäistä (Metso 2004, 118).

”Jos on kiirus asialla niin tartun puhelimeen, Sähköpostia on myös tullut laitettua. Ja oikeesti on kiva kyllä tavata ne henkilöt jotka tällä hetkellä ovat merkittävässä roolissa nuoren elämässä. Pulmien tullessa on helpompi ottaa yhteyttä kun yhteyden oton kohteella on kasvot”H9

Ryhmässä keskusteltiin opiskeluun liittyvistä asioista mutta myös oppilaitoksen arjen käytänteistä. Huoltajilla oli peruskoulusta kokemusta Wilma-ohjelmasta, joka oli toimiva viestintäkanava ja sillä oli mahdollista lähettää myös viestejä. Ammattiopisto Tavastiassa käytössä oleva WinhaPro-ohjelma ei sovellu viestien lähettämiseen. Huoltajilla oli vaikeuksia ohjeistuksesta huolimatta kirjautua ohjelmaan ja yleensäkin tottua ajatukseen, ettei sillä voi lähettää opettajalle viestiä.

”Onko teillä muilla ollut pulmia tuon winhawilhon kanssa? Sain juuri uudet tunnuksetkin sinne kun kone usein herjasi ettei minulla olisi käyttöoikeutta. Edelleen tulee usein ilmoitus että sivu ei ole käytettävissä.”H9

”Tyttö opiskelee toista vuotta, enkä ikinä ole saanut toimimaan”H6

Saman huoltajan (H9) kommentti seuraavana syksynä:

”edelleen hieman haikailen yläkoulun wilman helppoa viesti järjestelmää, jolla oli tosi näppärä pitää yhteyttä kouluun” H9

Huoltajat käyttivät sivustoa yleisistä asioista keskustelemiseen ja kysymyksiin, jotka koskivat lähinnä yleisiä ja yhteisiä asioita. Yksityisviestien kautta keskustelu oli henkilökohtaisempaa, yleensä opiskelijan terveydentilaan, poissaoloihin tai opettajien toimintaan liittyvää.

6.2 Opiskelijan ammatillisen kasvun tukeminen

Pääosa ryhmän huoltajista oli aktiivisia ja kiinnostuneita nuoren opiskelusta. He olivat hyvin selvillä nuorensa opinnoista ja elämänvaiheesta. Nuori tarvitsee huoltajien tukea opiskeluun

liittyvissä hankinnoissa sekä itse opiskelussa. Facebook-keskustelujen perusteella voidaan todeta, että kotona on puhuttu opiskeluun liittyvistä asioista joko nuoren tai huoltajien aloitteesta.

”<Nuori> piti kotiväen hyvin selvillä mitä tapahtuu ja missä mennään, eikä paljon meiltä apua tarvinnut kouluasioiden suhteen.” H23

”pojalla hieman muisti pätkii ajottain jos itse ei aina älyä kaikkia kysyä ei tiedä. Kokeiden tulokset pitää kysyä. Ikä ehkä hieman hankala sen suhteen, mutta kyllä poika joskus innostuu kertomaan jommalle kummalle, silloin vaan pitää maltaa kuunella ja löytää se aika.” H28

Koulutuksen keskeisiä tavoitteita on kehittää valmiuksia jatkuvaan oppimiseen, itsetuntemuksen ja itsearvostuksen kehittämiseen. Kommunikointi ja elämänhallinta ovat yleisiä työelämävalmiuksia, joita tarvitaan lähes jokaisessa ammatissa. (Ruohotie 2005, 38–39.) Vuorovaikutus ja yhteistyötaidot ovat elinikäisen oppimisen taitoja. Ammatin vaatimien yleisesti hyväksytyjen käyttäytymissääntöjen ja toimintatapojen harjoittelu aloitetaan heti koulutuksen alkaessa. Henkilökohtainen hygienia ja pukeutuminen ammatin vaatimalla tavalla liittyvät näihin sääntöihin. Opiskelijat hankkivat itse ohjeiden mukaisen vaatetuksen, kengät ja opiskeluun liittyvän muun materiaalin. Käytännössä hankinnat jäävät huoltajien maksettavaksi ja muun muassa käytettävien kirjojen vanhenemisesta ja hinnoista keskusteltiin ryhmässä.

”Lähinnä ihmetyttää että oppikirjat vanhenee niin nopeasti (3v), ettei niitä voi perheen toinen kokkiopiskelija hyödyntää, iso investointi kuitenkin, useampi kirja.” H7

Oppimateriaalin ja vaatetuksen lisäksi opiskelijat tarvitsevat huoltajilta tukea tai järjestelyjä matkoihin. Kokki- ja tarjoilijaopiskelijat tekevät muun muassa työssäoppimisjaksoilla alan työhön kuuluvia työvuoroja, joihin kuuluu myös ilta- ja yövuoroja. Vastaavasti leipurikondiittoriopiskelijoilla on aikaisia aamuvuoroja. Huoltajat joutuvat kuljettamaan tai järjestämään kuljetuksen nuorelle silloin kun julkinen liikenne ei toimi.

”Meillä tuo kulkeminen on ikuinen pulma sillä julkista liikennettä ei juuri ole, joten sinänsä tässä ei ole uutta. Kulkemista ja kuljetusta joutuu nuoren topin aikaan vain organisoimaan hieman kouluarkea enemmän” H9

”juu sivukyliltä kulkeminen on haasteellista, mutta toistaiseksi kaikesta selvitty, edellistenkin opiskelijoiden kanssa”H7

Huoltajat ikään kuin sijoittavat nuorensa opiskeluun ja odottavat heiltä tuloksia panostuksen vastapainoksi.

”Kustannukset ovat kovat, myös kun huoltajia ei ole kuin yksi. Itse olen pojalle sanonut, että tällä hinnalla olisi sitten syytä valmistua” H24

Nuorten työelämätaidot kehittyvät opiskelun aikana erilaisissa työssäoppimispaikoissa ja tutkimuksen mukaan taidot kehittyvät myös kotikeittiössä. Opiskelijat, jotka harrastavat kotona ruoanvalmistamista tai leipomista, toteuttavat samalla elinikäisen oppimisen avaintaitoja suunnittelemalla toimintaansa, kehittämällä itseään ja arvioimalla omaa osaamistaan. Samalla he saavat osaamisestaan arvioinnin muilta ruokailijoilta. Työelämävalmiuksiin kuuluvaan elämänhallintaan liittyy taito oppia arkipäivän kokemuksista ja huomioida omaan alaan liittyvää informaatiota (Ruohotie, 2005, 41).

”tykkää kokkailla ja leipoakin. Maustaa ruuat hyvin ja siivoaa vielä keittiönkin paremmin ehkä kuin äitinsä...” H7

”kyllä hän joskus jotain innostuu kotonakin tekemään, ehkä äiti enemmänkin valtaa liiaksikin köökkiä, pitäisi antaa vaan lasten tehtä enemmän.”H28

Elinikäisen oppimisen avaintaidot kehittyvät koko opiskelun ajan korostuen itsenäistymisvaiheessa. Taitojen oppiminen ei ole sidottu oppilaitokseen tai opiskeluun, vaan nuori oppii niitä kaikkialla. Monia taitoja ei opeteta, ne kehittyvät (Ruohotie 2005, 39). Kolmen vuoden aikana ammatillisuus kasvaa nopeassa tahdissa, mikäli nuori on motivoitunut alalle ja häntä ohjataan ja kannustetaan sekä kotona että oppilaitoksessa. Ruohotien (2005, 59) mukaan ihmiset pyrkivät kehittymään, mikäli he saavat mahdollisuuksia, tukea ja haasteita. Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin, yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Kaikki elinikäisen oppimisen avaintaidot kulkevat mukana opiskelun eri vaiheissa (kuvio 4).

KUVIO 4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia työelämän eri tilanteisiin (OPH määräys 94, 101/011/2014). Huoltajat toivat esiin tilanteita, joissa kotona oli keskusteltu muun muassa työssäoppimisjaksoista, ammattiosaamisen näyttöihin valmistautumisesta ja niihin liittyvistä jännitteistä.

”ei oo jännitystä/paineita havaittavissa, rennolla otteella on hommat hoitanut, työnteke ja työpaikat on olleet positiivisia kokemuksia.” H7

”Meillä eka päivä jännitti hirveästi, joten oli todella hienoa kun <opettaja> oli mukana ekan päivän elämän ensimmäisessä harjoittelussa. Sen jälkeen on reipas nuori ollut joka aamu innokkaasti lähdössä töihin” H9

Opiskelijalle on tärkeää, että häntä tuetaan erilaisissa oppimistilanteissa tarpeen mukaan. Näissä tilanteissa korostuu huoltajien ja opettajan yhteistyö opiskelijaa unohtamatta. Opettajan pitää tuntea opiskelija mahdollisimman hyvin, jotta hän tietää, missä opiskelija todella tarvitsee ohjausta ja tukea. Avoimuutta perään kuuluttavat myös huoltajat.

”...se lähtee vanhemman kunnioittavasta kiinnostuksesta. Mä kyselen paljon, mutta koetan olla utelematta . Tässä ajan mittaan siitä on kehittynyt keskustelun kulttuuri, jolloin nuori haluaa oma-aloitteisestikin kertoa. Samoin jos olen yhteydessä kouluun syystä tai toisesta niin juttelen ensin nuoren kanssa. Avoimuus on mielestäni avainsana.” H9

”Joitakin asioita kertoo oma-aloitteisesti, osan saa ”lypsää”. Paljon jää varmaan pimentoon. Mutta tarviiko minun kaikkea tietääkään?” H26

Facebook-ryhmässä oli kolme huoltajaa, joiden nuoret keskeyttivät opintonsa tutkimuksen aikana. Opintojen keskeyttämiseen johtavia syitä oli muun muassa opiskelijoiden motivaation puute, runsaat poissaolot ja elämänhallintaan liittyvät asiat. Kahden huoltajan kanssa käytiin asiaan liittyvää keskustelua yksityisviestien kautta. Opiskelijapalvelut olivat myös kaikkien kolmen opiskelijan tukena prosessissa, jossa lopputuloksena näiden opiskelijoiden kohdalla oli opintojen keskeyttäminen. Opiskelijalla on hankaluuksia ylläpitää terveellisiä elintapoja ja toiminta- ja työkykyään, jos hänellä on vaikeuksia normaalin arjenhallinnan kanssa. Näillä opiskelijoilla on usein nukkumisrytmi sekaisin, he valvovat myöhään eivätkä jaksaa opiskella lukujärjestyksen mukaisesti. Poissaolojen myötä oppimista ei tapahdu ja opiskelijan on entistä vaikeampi saada opiskelusta kiinni. Poissaolokierre jatkuu ja opiskeluaika vähenee koko ajan. Pahimmassa tapauksessa opiskeluaika ei enää riitä tutkinnon loppuun suorittamiseksi. Elinikäisen oppimisen avaintaitoihin ja työelämävalmiuksiin sisältyy ajankäytön hallinta. Peruslähtökohta ajanhallintaan on, että sovitut aikarajat pitävät (Ruohotie 2005, 41).

”... En ole saanut uusia tunnuksia, näetkö mistään onko ...lla lintsauksia tällä viikolla? Tänään piti käsittääkseni olla koulua 8-16 ja tyttö on lusmuillut jo ennen puoltapäivää...” H10

”Toivottavasti kaikki sujuis. Otathan yhteyttä, jos homma ei pelaa. Mua pelottaa, että poika ei kerro totuutta...Koulusta, mutta katotaan.” H20

Nämä opiskelijat keskeyttivät turvallisesti opintonsa. He eivät pudonneet huomaamatta opinnoista pois, vaan keskeyttäminen tapahtui hallitusti siten, että kaikki osapuolet, opiskelija, huoltaja ja oppilaitoksen edustajat tiesivät asioiden todellisen tilan ja keskeyttämisen syyt. Opiskelijoilla oli oppilaitoksen ulkopuolella huoltajien lisäksi myös muita tukihenkilöitä, jotka jatkoivat opiskelijoiden rinnalla kulkemista keskeyttämisen jälkeen. Kaikki opiskelijat eivät sosiaalistu koulun kulttuuriin, he käyttäytyvät hyväksytyjen käyttäytymissääntöjen vastaisesti ja irtaantuvat koulun todellisuudesta (Kuronen 2010, 20).

Oppilaitoksen henkilöstön on oltava kotiin yhteydessä riittävän varhaisessa vaiheessa, mikäli nuoren opiskelussa on ilmennyt oppimis- tai käyttäytymisongelmia. Vastaavasti huoltajilta odotetaan tietoa, mikäli opiskelijan opetuksen järjestämiseksi tarvitaan erikoisjärjestelyjä. Erityistä

tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetuksen osalta tarvitaan aina oppilaitoksen ja huoltajien yhteistä sitoutumista opiskelijan tukemiseen. (Ammattiopisto Tavastia 2014, 15.)

Nuori suorittaa tutkinnon keskimäärin kolmessa vuodessa. Ensimmäinen vuosi on alaan tutustumista ja perusasioiden oppimista. Ohjauksen ja tuen tarve korostuu opintojen alussa käytännön töissä ja teoreettisissa opinnoissa. Ensimmäisenä vuotena kodin ja oppilaitoksen yhteistyö on aktiivista, ryhmänohjaajat ovat jokaiseen kotiin yhteydessä ja suurin osa huoltajista osallistuu vähintään ryhmänohjaajan kanssa keskusteluun. Lukuvuoden alussa huoltaja ja ryhmänohjaaja sopivat, millä tavalla yhteyttä pidetään jatkossa.

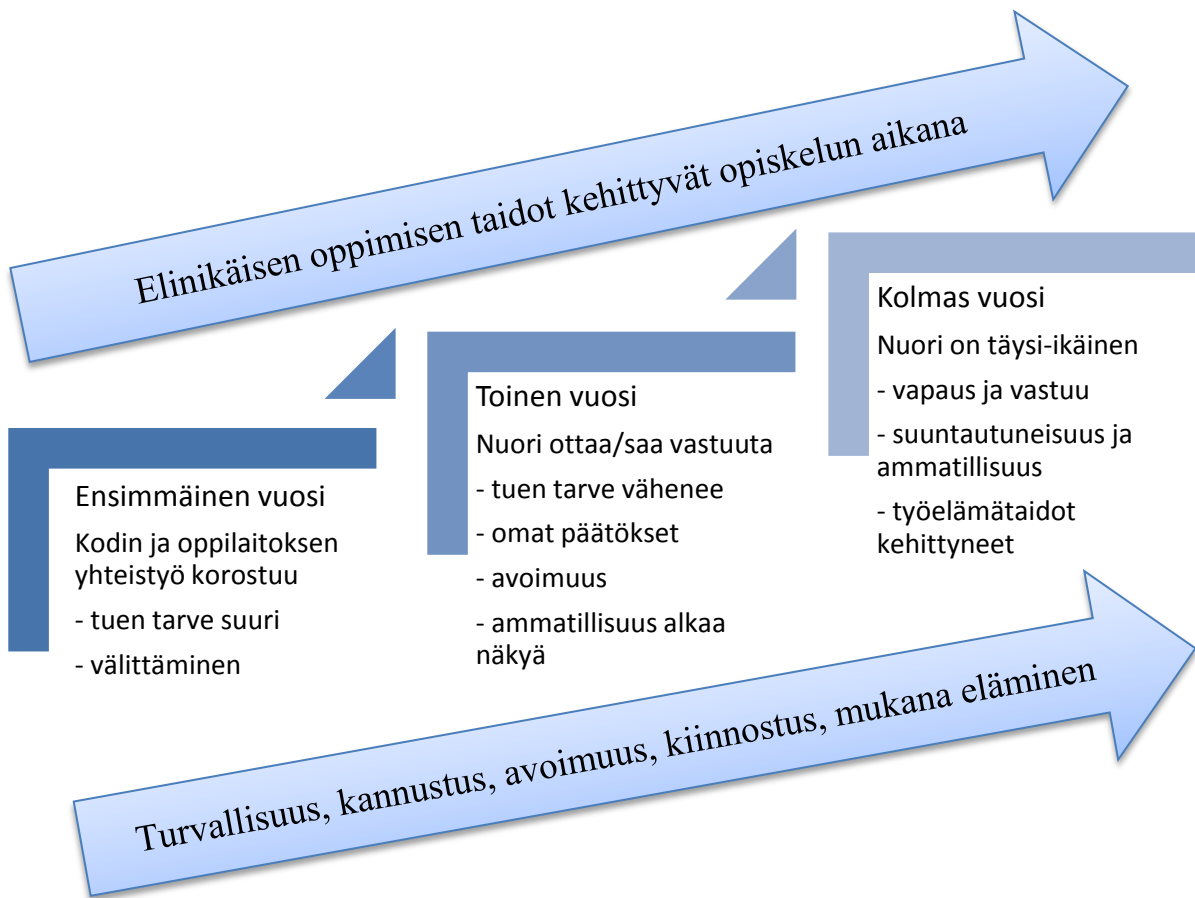
Toisena opiskeluvuotena yhteydenpito huoltajiin on jo vähäisempää. Tuloksien mukaan huoltajat antavat itsenäistymisvaiheessa olevan nuoren opetella elämän- ja arjenhallintaa. Siitä huolimatta huoltajat ovat kiinnostuneita opiskelun eri vaiheista. Yhteydenpitoa ei pääsääntöisesti ole, paitsi ongelmatilanteissa. Osa opiskelijoista tulee täysi-ikäiseksi jo toisen opiskeluvuoden aikana.

”Toki vielä tämänkin ikäiset lapset arvostavat myös jos vanhemmat ovat kiinnostuneita.” H28

*”Toki kyseessä on lähes täysi ikäisistä opiskelijoista, joten päävastuu on heillä...”
H26*

Kolmantena vuotena pääosa opiskelijoista huolehtii jo itsenäisesti opiskelustaan. Huoltajien tukea tarvitaan kuitenkin työssäoppimisvuorojen kuljetuksiin iltaisin ja öisin. Oppilaitoksesta ei oteta enää yhteyttä huoltajiin, mikäli opiskelija ei ole antanut siihen lupaa. Opettajan rooli ohjaajana korostuu kolmannen vuoden ammatillisissa valinnaisissa opinnoissa.

Kuviossa 5 on esitetty edellä kuvattu nuoren ammatillisen koulutuksen aikainen kehityskaari.

KUVIO 5. Nuoren tukeminen matkalla ammattiin

Oppiminen ei lopu siihen, kun ammatillinen koulutus päättyy. Se jatkuu työelämässä ja elämän muilla osa-alueilla. Työelämässä puhutaan ammattitaidosta, joka muuttuu yksilön kehittymisen ja henkisen tilan sekä toimintaympäristön, työpaikan ja työtehtävien vaatimusten mukaan. (Pohjonen 2007, 226–230.)

7 PÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Huoltajia kiinnostaa yhteistyö oppilaitoksen kanssa nuoren siirtyessä peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen. He haluavat tutustua nuoren uuteen oppilaitokseen ja aloittaa opettajan kanssa yhteistyön osallistumalla kotiväeniltaan ja keskusteluvarttiin. Tutkimusta varten perustettu Facebook-ryhmä täydensi huoltajien ja opettajan yhteistyötä. Tutkimuksessa mukana olleet huoltajat olivat aktiivisia sosiaalisen median käyttäjiä. He liittyivät Facebook-ryhmään, koska olivat kiinnostuneita saamaan lisätietoa nuoren opiskelusta, siihen liittyvistä asioista ja oppilaitoksesta yleensä. Huoltajat eivät kuitenkaan olleet kovin aktiivisia keskustelun aloittajia. Osa heistä kävi sivuilla katsomassa, mitä sinne oli lisätty, mutta ei ottanut osaa keskusteluun. Liittyneiden huoltajien vähäinen määrä oli myös pettymys. Toisaalta monella on negatiivinen käsitys sosiaalisesta mediasta ja Facebook-sivustosta, joten se saattaa olla yksi syy siihen, että heitä liittyi ryhmään niin vähän.

Kysymykseen ”*Miten huoltajat kokevat kodin ja oppilaitoksen yhteistyön Facebookin kautta toteutettuna?*” saatiin vastaus. Tutkimuksen perusteella Facebook ei korvaa huoltajien ja opettajan henkilökohtaista yhteistyötä. Puhelin ja sähköposti olivat huoltajien mielestä edelleen parhaat yhteydenpitovälineet. Ongelmatilanteisiin he toivoivat henkilökohtaista tapaamista opettajan kanssa. Lisäksi he toivoivat kotiin perinteisiä tiedotteita ajankohtaisista asioista ja muun muassa muistiota kotiväenillasta.

Huoltajat olivat kuitenkin tyytyväisiä tutkimusta varten perustettuun Facebook-ryhmään ja toivoivat sen edelleen jatkuvan. Myös ryhmäkohtainen Facebook sai kannatusta. Huoltajat kuitenkin epäilivät, sitoutuisivatko opettajat siihen. Tämä tutkimus antaa viitteitä siitä, että kaikki huoltajat eivät liittyisi ryhmään vaan osa käyttäisi edelleen perinteisiä yhteydenpitomenetelmiä. Mikäli kodin ja oppilaitoksen välisessä yhteistyössä käytetään sosiaalista mediaa, tulisi se käydä ilmi opetussuunnitelmasta tai jostakin muusta asiakirjasta. Sen pitäisi olla kaikkien tiedossa. Lisäksi on huomioitava, että kaikkia huoltajia ja opiskelijoita tulisi kohdella yhdenvertaisesti. Vastaava tieto pitäisi olla saatavilla myös muulla tavoin. (Lahtinen & Haanpää 2012, 47.)

Facebook-sivusto toimi uutena yhteistyökanavana ja se toi yhteydenpitoon uuden ulottuvuuden. Kuvien kautta huoltajat pääsivät osaksi osaston toimintaa. He saivat konkreettisia

viitteitä siitä, mitä oppilaitoksessa tapahtuu päivisin. Kuvat ja tiedotteet myös aktivoivat huoltajia keskustelemaan kotona nuoren kanssa opiskeluun liittyvistä asioista.

Facebook-ryhmä antoi huoltajille mahdollisuuden keskustella ajankohtaisista asioista keskenään. Ainoa tilaisuus, missä huoltajat saattoivat nähdä muita huoltajia, oli ensimmäisenä syksynä järjestetty kotiväenilta.

Toinen tutkimuskysymys koski kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä ja sitä, voiko sen avulla tukea opiskelijan kasvua ammattiin. Tuloksien perusteella voi todeta, että kodin ja oppilaitoksen Facebook-välitteinen yhteistyö tukee opiskelijan kasvua ammattiin ja että yleensäkin kaikki viestintä kodin ja oppilaitoksen välillä tukee nuoren opiskelua. Huoltajista tuli Facebook-yhteistyön kautta osa oppilaitoksen arkea. He ottivat ryhmässä puheeksi huolia, jotka kohdistuivat opiskelijan normaaliin opiskelupäivään. Monia epäselviä asioita oppilaitoksen käytänteistä käsiteltiin Facebook-ryhmässä. Huoltajien saadessa asioista oikeaa tietoa, se siirtyi heidän kauttaan suoraan opiskelijoille. Tutkimuksen tekijä sai vastaavasti huoltajien kysymysten ja yhteydenottojen kautta ajankohtaista tietoa asioista, jotka vaativat laajempaa tarkastelua ja kehittämistä osaston toiminnassa.

Nuoren elinikäisen oppimisen avaintaidot kehittyvät opetuksessa ja myöskin kotona. Kannustus ja rinnalla kulkeminen kohottavat nuoren itsetuntoa ja lisäävät motivaatiota opiskeluun. Nuori tuntee olonsa turvalliseksi, kun hän tietää että hänestä välitetään. Nuoren kanssa pitää olla hienotunteinen mutta määrätietoinen (Sinkkonen 2012, 89).

Tutkimuksessa tuli muun muassa esille, että huoltajilla oli vaikeuksia käyttää WinhaPro -ohjelmiston huoltajaliittymää. Heillä oli pohjalla hyvä kokemus perusopetuksessa käytössä olleesta vuorovaikutteisesta Wilma-ohjelmasta. Uuden, vähemmän ominaisuuksia sisältävän WinhaPro-ohjelman oppiminen tuotti heille vaikeuksia.

Keskustelu Facebookissa oli suurimmaksi osaksi tutkijalähtöistä. Huoltajilta odotettiin enemmän aktiivisuutta. Heiltä lähtöisin olevat keskustelut käsittelivät lähes aina asioita, jotka vaativat toimenpiteitä. Suurin osa heistä kuului Heinosen (2008, 172) mukaan ryhmiin seurailijat tai tarkkailijat.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisen tutkimuksen pääasiallinen luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja sen vuoksi luotettavuuden arviointi koskeekin koko tutkimusprosessia (Eskola & Suoranta 2008, 210). Tutkimuksen luotettavuuden arviointiin liittyy kaksi eri käsitettä, reliabelius ja validius.

Reliaabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta ja validius kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 231; Kananen 2014, 147.) Validiteetti jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Ulkoisella validiteetilla tarkoitetaan tehtyjen tulkintojen, johtopäätösten ja aineiston välisen suhteen pätevyyttä. Sisäisellä validiteetilla osoitetaan tutkijan tieteellisen otteen ja tieteenalan hallintaa. (Eskola & Suoranta 2008, 213.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ei voida laskea ja arvioida samalla tavoin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa vaan luotettavuus jää tutkijan arvioinnin ja näytön varaan (Kananen 2014, 146).

Tässä tutkimuksessa tutkija on ollut keskeisesti mukana koko tutkimusajan. Tutkija on valinnut ketä on tutkittu, mitä on kysytty ja miten aineisto on analysoitu ja tulkittu. Luotettavuustarkastelun edellytys on riittävä dokumentointi ja valintojen riittävä perustelu. Laadullisen tutkimuksen tekijän on tiedettävä, mitä tekee. Tämä koskee tutkimuksen teknistä toteutusta sekä tutkijan eettistä vireyttä. Jokaisessa tutkimuksessa on omat eettiset ongelmansa. Valinnat tulee perustella. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 67.) Laadullisen tutkimuksen yleisiä luotettavuuskriteereitä ovat vahvistettavuus, arvioitavuus, tulkinnan ristiriidattomuus, luotettavuus tutkittavan kannalta ja saturaatio eli kylläntyminen. (Kananen 2014, 151.)

Tutkimuksen kaikki keskustelut ovat dokumentoituneet Facebook-sivustolle, josta tutkimukseen osallistuneet voivat ne todentaa. Vastaavaa tutkimusta ei ole aikaisemmin tehty, mutta kodin ja koulun yhteistyöstä tehtyjen aikaisempien tutkimusten tulokset antavat samankaltaista tietoa kuin tästä tutkimuksesta on yhteistyön osalta saatu. Tutkimuksen eri vaiheet on kirjattu tarkasti ylös ja tiedonkeruu- ja analysointimenetelmistä on esitetty perustelut. Tutkimuksen validius on toteutunut eli tutkimuksessa on mitattu sitä, mitä on ollut tarkoituskin mitata. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoa on mahdollista tulkita monilla eri tavoilla, joten tutkimuksen toistettavuus eli reliabiliteetti samaa lähestymistapaa käyttäen on käytännössä lähes mahdotonta (Eskola & Suoranta 2008, 214).

Aineistoa on kerätty riittävästi ja tutkimuksessa voidaan todeta saturaation osittainen toteutuminen. Sisällöltään samantyylliset kysymykset ja keskustelut toistuivat syksyllä 2013 ja syksyllä 2014 aloittaneiden opiskelijoiden huoltajien osalta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kerätään se määrä aineistoa, jolla tutkimusongelma ratkeaa (Kananen 2014, 159).

7.2 *Pohdinta*

Positiivinen yllätys oli, että osa huoltajista oli hyvin tietoisia siitä mitä heidän nuorensa tekivät koulupäivän aikana. He antoivat käytöksellään sen vaikutelman, että heille oli tärkeää olla mukana nuoren opiskelun eri vaiheissa ja antaa tälle tukea tarvittaessa. Paras tuki nuorelle on, kun osoittaa

olevansa kiinnostunut hänen tekemisistään sopivalla tavalla. Kun nuorella on välittävät ja kannustavat aikuiset sekä kotona että oppilaitoksessa, hänelle muodostuu turvallinen olo ja hän voi keskittyä opiskeluun ja itsensä kehittämiseen.

Tutkijan ennakkokäsitys oli, että huoltajille perustettuun Facebook-ryhmään liittyisi huomattava määrä opiskelijoiden huoltajia. Pettymys oli suuri, kun huoltajia oli tutkimuksessa mukana vain 28 eli noin 10 % opiskelijamäärästä. Myös huoltajien passiivisuus Facebook-ryhmässä yllätti. Osa huoltajista ei kommentoinut kertaakaan mihinkään keskusteluun tutkimuksen aikana. Kaikki kuitenkin kävivät lukemassa tai katsomassa sivut. Pelkkä sivun katsominenkin dokumentoituu automaattisesti. Tutkimusten mukaan tyytyväisyys kodin ja koulun yhteistyöhön on suurinta alakoulussa, mutta ylemmillä luokilla sekä yhteistyö että tyytyväisyys siihen vähenevät nopeasti (Launonen, Pohjola & Holma 2004, 92).

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö on todellisuudessa melko vähäistä toisella asteella. Syksyn keskusteluvarttien ja kotiväenillan jälkeen se hiipuu lähes kokonaan. Yhteydenpito saatetaan kokea turhaksi, jos nuoren opiskelu sujuu ongelmitta. Opettajat ovat myös passiivisia. Harva opettaja on huoltajiin yhteydessä, mikäli todellinen syy ottaa yhteyttä puuttuu. Opiskelijoista tulee täysi-ikäisiä opiskeluvuosien aikana, joka luonnollisesti vähentää huoltajien ja oppilaitoksen yhteistyötä.

Facebook-sivusto ei tämän tutkimuksen perusteella voi olla ainoa yhteydenpitoväline, koska se ei tavoita kuin pienen osan huoltajista. Uutena mielenkiintoisena tutkimusaiheena olisi opiskelijaryhmäkohtaisen tai kaikkien aloittavien opiskelijoiden huoltajien Facebook-ryhmän perustaminen. Niemi esitti vuonna 2011 julkisuudessa, että opettajien tulisi osata käyttää ja soveltaa sosiaalista mediaa ja tämä aiheutti paljon kommentointia muun muassa Helsingin Sanomien verkkosivuilla. Keskustelujen perusteella sosiaalinen media käsitettiin lähinnä Facebook-osallistumiseksi. Opettajan työn määrittely ja vastuu sosiaalisen median kentässä on vaikeaa. Pitäisi seurata aikaansa, mutta toisaalta sosiaalinen media koetaan uhkaksi. (Niemi 2012, 25–26.)

Kansainvälinen yhteistyökumppanimme Ranskasta on muun muassa perustanut Facebook-ryhmän kansainväliseen vaihtoon osallistuville opiskelijoille ja heidän huoltajilleen ja se on toiminut hyvin. Huoltajat ovat voineet seurata Facebookin kautta nuortensa opiskelua ja elämää vieraassa maassa.

Tutkimus tuotti erilaisia ideoita kodin ja oppilaitoksen yhteistyön aktivointiin. Huoltajille olisi esimerkiksi mahdollista ja syytäkin järjestää lyhyitä tilaisuuksia, joissa opastettaisiin ja ohjattaisiin WinhaPro -ohjelman huoltajaliittymän käyttöön. Ohjelman käytön vaikeus tuli yllätyksenä. Se ei ole tullut aikaisemmin esille. Se saattaa olla yksi syy siihen, että huoltajat eivät kuittaa nuoren poissaoloja ja joissakin tapauksissa poissaolot tulevat huoltajalle yllätyksenä.

Osastolla olisi mahdollista järjestää erilaisia teemallisia tilaisuuksia, joihin huoltajia olisi mahdollista kutsua. Tilaisuuksien ei tarvitsisi olla massiivisia. Esimerkiksi erikoiskahvi- tai yrttiteeman ympärille saisi järjestettyä lyhyen tapaamisen, jossa opiskelijat olisivat paikalla tekemänä osapuolena. Huoltajille olisi myös mahdollista suunnitella erilaisia työpajoja keittiöön tai leipomoon, joissa heidän ohjaajinaan olisivat heidän omat nuorensa. Näin he pääsisivät paremmin kiinni nuoren opinnoista ja tutustuisivat samalla osaston opettajiin ja ohjaajiin.

Sosiaalisen median käyttöä laajemmin osaston henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien kesken olisi syytä myös miettiä. Mahdollisuuksia on paljon, mutta niiden toteuttaminen vaatii sitoutumista ja resursseja. On hyvä pohtia, kuinka paljon huoltajien panosta tarvitaan nuoren opiskelun ”näkyvässä” tukemisessa, jos hän on itseohjautuva ja opiskelee määrätietoisesti ammattiin. Jossain tutkimuksen vaiheessa eräs kollega toi esille, että hän on antanut oman nuorensa opiskella ja hoitaa omat asiansa itsenäisesti. Toisaalta taas, toiset äidit pesevät ja silittävät nuoren työvaatteet koko kolmivuotisen koulutuksen ajan.

Maahanmuuttajia tai heidän huoltajiaan ei ollut tässä tutkimuksessa. Heidän tarvitsema tuki on omaa luokkaansa varsinkin, jos he ovat olleet vasta lyhyen aikaa Suomessa. Yksi jatkotutkimuksen aihe voisi olla heidän tukemiseen liittyvää. Samassa oppilaitoksessa saattaa opiskella koko perhe.

Sosiaalinen media on osa arkea ja se tulee yhä vahvemmin myös opetukseen. Tutkija ei rajannut tässä tutkimuksessa aikaansa työ- ja vapaa-aikaan vaan toimi Facebookissa samalla kun oli muutenkin tietokoneella. Sosiaalisen median käyttäminen opetuksessa tai yhteydenpidossa ei ole aikaan sidottua ja se saattaa vaikeuttaa opettajan tai ohjaajan työ- ja vapaa-aajan rajausta.

Tutkija on itse sisäistänyt elinikäisen oppimisen omassa elämässään opiskelemalla aina jotain joko ammattiin tai harrastuksiin liittyvää. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kukkanen (kuvio 4) seuraa meitä, missä ikinä kuljemmekin. Tämän tutkimuksen aikana tutkijalla on vahvistunut kukan jokainen terälehti puhumattakaan Ruohotien (2005, 40) esittämistä yleisistä työelämätaidoista, joita tarvitaan päivittäin ja jotka kehittyvät myös jokainen päivä.

Näitä unelmia voi pitää järjettöminä.

*Mutta aivan yhtä järjetöntä on pitää niitä järjettöminä,
sillä maailma on täynnä ihmisiä, jotka tekevät asioita,
joita useammat eivät aluksi uskoneet mahdolliseksi.*

Saku Tuominen (2013)

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheessa. Helsinki: Gaudeamuskirja. Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Ammattiopisto Tavastia. 2014. Opiskeluhoitosuunnitelma.23.9.2014
- Ammattiopisto Tavastia. 2014. Opetussuunnitelman yhteinen osa. Ammatillinen peruskoulutus. Päivitetty 23.9.2014.
- Ammattiopisto Tavastia. 2014. Ryhmänohjaajan tehtävät nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa. Henkilökuntaintra. Viitattu 26.4.2015.
- Arminen, M., Helenius, J., Lång, N. & Metso, T. 2013. Reissuvihkosta dialogiin. Teoksessa Lämsä, A-L. (toim.). 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: PS-kustannus.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Facebook. Ryhmien perusteet. Viitattu 15.7.2013. <http://fi-fi.facebook.com/help/groups>
- Haasio, A. 2009. Facebook-opas. Helsinki: BTJ Kustannus.
- Hakkarainen, P. & Jääskeläinen, P. 2008. Osaamisesta ammatinhallintaan. Teoksessa Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.). 2008. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Vantaa: Hansaprint Oy.
- Heinonen, U. 2008. Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työ ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Vaajakoski; Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavirta, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hoikkala, T. & Paju, P. 2014. Apina pulpetissa. Ysiluokan yhteisöllisyys. Tampere: Tammerprint Oy.
- Ihanainen, P. 2010. Ammatillinen verkkopedagogiikka – teoreettisia ja käytännöllisiä lähtökohtia. Puheenvuoroja 3/2010. Vantaa: HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu.
- Isotalo, P. & Ringman, M. 2008. Eteenpäin. Syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen Hämeenlinnan seudulla poikkisektorisen yhteistyön ja digitaalisen portfolion avulla. Tampere: Tampereen Yliopistopaino.
- Jäminki, S. 2008. Ohjaus- ja opiskeluprosessit samanaikaisessa ja eriaikaisessa verkkoympäristössä. Etnografinen tutkimusmatka verkkotutkimuksen maailmaan. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Kalliala, E. & Toikkanen, T.2012. Sosiaalinen media opetuksessa. Finn Lectura.

- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen tutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy.
- Karppi, T. 2014. Disconnect. Me – User Engagement and Facebook. Turun yliopiston julkaisuja. Turku: Painosalama. Viitattu 13.4.2014. <https://www.doria.fi/handle/10024/95616>
- Kauppila, R.A. 2011. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Juva: PS-kustannus.
- Komonen, K. 2001. Koulutusyhteiskunnan marginaalissa? Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneiden nuorten yhteiskunnallinen osallisuus. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.
- Koulutuskuntayhtymä Tavastia. Viitattu 23.4.2015. <https://www.kktavastia.fi/kuntayhtyma/>
- Kuronen, I. 2010. Peruskoulusta elämäkouluun. Ammatillisesta koulutuksesta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten tarinoita peruskoulusuhteesta ja elämäkulusta peruskoulun jälkeen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Lahtinen, N. & Haanpää, S. 2012. Juridinen näkökulma opettajan toimintaan sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Niemi, H. & Sarras, R. (toim.). 2012. Tykkää tästä! Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median ajassa. Juva: PS-kustannus.
- Laki ammatillisesta koulutuksesta. 21.8.1998/630. Viitattu 13.4.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>
- Lammi, O. 2011. Google dokumentit työvälaineet verkossa. Jyväskylä: WSOYpro Oy.
- Latvala, J-M. 2006. Digitaalisen kommunikaatiosovelluksen kehittäminen kodin ja koulun vuorovaikutuksen edistämiseksi. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Latvala, J-M. 2004. Tietotekniikka tehostamaan kodin ja koulun välistä viestintää. Teoksessa Launonen, L. & Pulkkinen, L. (toim.). 2004. Koulu kasvuyhteisönä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Launonen, L., Pohjola, K. & Holma, P. 2004. Kodin ja koulun yhteistyö voimavaraksi! Teoksessa Launonen, L & Pulkkinen L. (toim.). 2004. Koulu kasvuyhteisönä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Leino, S. 2009. Koulu ja perhe – vuorovaikutuksella tuloksiin. Teoksessa Saloviita, T. (toim.) 2009. Meidän koulu. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Lepistö, M. 2009. Kodin ja koulun yhteistyö lapsen kasvun ja kehityksen tukena alakoulussa. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Viitattu 6.4.2014.
- Matikainen, J. 2001. Vuorovaikutus verkossa. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt vuorovaikutuksen näyttämöinä. Helsinki: Yliopistopaino.
- Metso, T. 2004. Koti, koulu ja kasvatus - Kohtaamisia ja rajankäyntejä. Turku: Kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia. Turku: Painosalama Oy.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Mäntylä, R. 2007. Ammatillinen kasvu ammattikorkeakoulussa. Teoksessa Saari, S. & Varis, T. (toim.) 2007. Ammatillinen kasvu, Professional Growth. Professori Pekka Ruohotien juhlaKirja. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Mäntymäki, M. 2012. Lapset ja nuoret sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Niemi, H. & Sarras, R. (toim.) 2012. Tykkää tästä! Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median ajassa. Juva: PS-kustannus.

Niemi, H. 2012. Opettajan vastuun rajat ja rajattomuus sosiaalisen median keskellä. Teoksessa Niemi, H. & Sarras, R. (toim.) 2012. Tykkää tästä! Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median ajassa. Juva: PS-kustannus.

OKM. 2014. Ammatillisen koulutuksen hallinto, ohjaus ja rahoitus. Viitattu 19.10.2014.

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattillinen_koulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/?lang=fi

OKM. 2010. Koulutuksen tietoyhteiskuntakehittäminen 2020. Parempaa laatua, tehokkaampaa yhteistyötä ja avoimempaa vuorovaikutusta. Helsinki. Opetus- ja kulttuuriministeriö, työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:12. Viitattu 24.2.2014.

http://www.okm.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/koulutuksen_ja_tutkimuksen_tieto_yhteiskunta/verkko-opetuksen_sopimusmallit/liitteet/Loppuraportti_Koulutus2020_okmtr2010_12.pdf

OKM. 2015. Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenneuudistus 2014–2016. Viitattu 21.4.2015.

http://minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/Toisen_asteen_rakenneuudistus/index.html

OPH. 2015. Arvioinnin opas. Ammatillinen peruskoulutus. Näyttötutkinnot. Oppaat ja käsikirjat 2015:2.

OPH. 2014. Ammatillisen tutkinnon perusteet. Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto 2014. Määräys 44/011/2014. Viitattu 7.2.2015

http://www.oph.fi/download/162215_hotelli_ravintola_ja_ravintola_alan_pt_01082015.pdf

OPH. 2014. Elinikäisen oppimisen avaintaidot. Viitattu 7.2.2015.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammattilliset_perustutkinnot/elinikaisen_oppimisen_avaintaidot

OPH. 2012. Kodin ja koulun yhteistyö. Viitattu 22.3.2014.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammattilliset_perustutkinnot/kodin_ja_koulun_yhteistyoy

OPH. 2014. Kodin ja koulun yhteistyö. Viitattu 22.3.2014.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/lukiokoulutus/kodin_ja_koulun_yhteistyoy

OPH. 2014. Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 630/1998 (muutos 787/2014).

OPH. Määräys 94, 101/011/2014. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön ja opiskelijahuollon keskeiset periaatteet sekä opetustoimeen kuuluvan opiskelijahuollon tavoitteet. Opiskelijahuoltosuunnitelman laatiminen. Viitattu 30.12.2014.

http://www.oph.fi/download/162476_101_011_2014_muu_maarays_01082015.pdf

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. 1287/2013. Viitattu 30.12.2014

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Pesonen, P. 2013. Sosiaalisen median lait. Lakimiesliiton kustannus. Viro: Meedia Zone OU.

Pohjonen, P. 2007. Ammatillinen osaaminen työelämän kehittäjänä. Teoksessa Saari, S. & Varis, T. (toim.) 2007. Ammatillinen kasvu, Professional Growth. Professori Pekka Ruohotien juhlaKirja. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Ridell, S. 2011. Elämää Facebookin ihmemaassa. Sosiaalinen verkostosivusto käyttäjiensä kokemana. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Ruohotie, P. 2005. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo: WSOY.

Rättilä, T. 2007. Sosiaalisen median mahdollisuudet kodin, koulun ja kunnan viestinnässä. Blogipäivvyri-tutkimushankkeen loppuraportti. Julkaisuja. Sarja B47/2007. Tampere: Tampereen yliopisto.

Savioja, H. 2007. Koulutekijät nuorten syrjäytymisriskiä selittämässä. Teoksessa Alatupa, S. (toim.), Karppinen, K., Keltikangas-Järvinen, L & Savioja, H. Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma – Löytyykö huono-osaisuuden syy koulusta vai oppilaasta? Helsinki: Edita Prima OY.

Siniharju, M. 2003. Kodin ja koulun yhteistyö peruskoulun alkuopetusluokilla. Yhteistyön arvostus ja toteutuminen Helsingin kaupungin peruskoulujen alkuopetusluokilla lukuvuosina 1983–1984 ja 1998–1999. Helsinki: Yliopistopaino.

Sinkkonen, J. 2012. Nuoruusikä. Miten lapsesta tulee nuori aikuinen? Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Sintonen, S. 2012. Susitunti. Kohti digitaalisia lukutaitoja. Tampere: Tammerprint.

Starsoft Oy. Suomen suosituimmat kouluhallinnon ohjelmat. Viitattu 13.4.2014.

<https://www.starsoft.fi/public/?q=node/7>

Stubb, A. 2015 The social in media. Bluewings Finnair. February 2015, 38.

Suomen vanhempainliitto. 2014. Yhteistyö toisella asteella, Viitattu 10.11.2014.

http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ ja_koulu/yhteisty_o_toisella_asteella

Tasala, M. 2012. Henkilökohtaiset opintopolut ja yksilölliset osaamisprofiilit voisivat tehostaa läpäisyä. Aulis Pitkälän haastattelu. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 2.2012, 70–73.

Tasala, M. 2013. Tasa-arvoinen varhaiskasvatus ja perusopetus takaavat joustavat opinpolut työelämään. Jukka Gustafssonin haastattelu. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 1.2013, 82–86.

Tilus, P. 2004. Pelistä pois? Huolehtivan koulun haaste. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, M. 2001. Human Dignity in the Learning Environment. Testing a Sociological Paradigm for a Diversity-Positive Milieu with School Starters. Jyväskylä: Institute for Educational Research.

Tuominen, M. & Wihersaari, J. 2006. Ammattikasvatusfilosofia. Opetus-, kasvatus- ja koulutusalojen säätiö - OKKA-säätiön julkaisuja. Saarijärven Offset Oy.

Tuominen, S. 2013. Hyvä elämä. Lyhyt oppimäärä. Porvoo: Bookwell Oy.

Virtanen, A. 2013. Opiskelijoiden oppiminen ammatillisen peruskoulutuksen työssäoppimisen järjestelmässä. Lektio Anne Virtasen aikuiskasvatustieteen väitöskirjan tarkastustilaisuudesta. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 3.2013, 114–119.

Wikipedia Facebook. Viitattu 15.7.2013. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Facebook>

Wikipedia Internet. Viitattu 2.1.2015. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Internet>

Yle uutiset, 2012. Facebookilla jo miljardi käyttäjää. Viitattu 15.7.2013. http://yle.fi/uutiset/facebookilla_jo_miljardi_kayttajaa/6322267

Opiskelijan huoltajalle

Hei,

olen Ammattiopisto Tavastian Hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikeosaston koulutuspäällikkö. Opiskelen työni ohella Tampereen yliopistossa kasvatustieteen maisteriksi ammattikasvatuksen maisteriohjelmassa.

Opintoni ovat gradua vaille ja aikomukseni on tehdä se sosiaalista mediaa hyväksi käyttäen. Työnimi (ehkä lopullinenkin) on ”Sosiaalisen median merkitys kodin ja oppilaitoksen välisessä yhteistyössä”.

Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa sosiaalisen median merkityksestä, soveltuvuudesta ja käyttökelpoisuudesta kodin ja oppilaitoksen välisessä yhteistyössä.

Lopputulemana arvioidaan, millainen merkitys sosiaalisella medialla, tässä tapauksessa Facebookilla, on yhteistyössä ollut.

Jotta voin toteuttaa tutkimukseni, toivon teidän liittyvän luomaani suljettuun Facebook-ryhmään. Liittymisen oletusarvo on, että teillä on Facebook-profiili.

Voitte liittyä siihen osoitteessa <https://www.facebook.com/#!/groups/380824205367239/> (paina LIITY RYHMÄÄN). Sen jälkeen, kun olen hyväksynyt teidät, olette ryhmän jäsen.

tai

lähettämällä minulle sähköpostia osoitteeseen merja.kytoaho@kktavastia.fi, jolloin saan osoitteenne ja voin kutsua teidät Facebookin kautta liittymään ryhmään.

Kenenkään anonymiteetti ei vaarannu eli tietoja ei käytetä niin, että niistä voisi tunnistaa henkilön.

Terveisin *Merja Kytöaho*

P.S. Tämä kirje on lähtenyt osaston kaikkien ykkösluokkien opiskelijoiden huoltajille. Ryhmään on aikaisemmin liittynyt yhdeksän kakkosten tai kolmosten huoltajaa.

Merja Kytöaho Pro gradu -tutkielma
Koulutuspäällikkö
Ammattiopisto Tavastia 1.4.2015

Rehtori

Opiskelen omaehtoisesti Tampereen yliopistossa Kasvatustieteen laitoksella Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskuksessa kasvatustieteen maisteriopintoja.

Opintojen valmiiksi saattamiseen vaaditaan Pro gradu -tutkielma. Anon lupaa saada käyttää tutkielmassani Ammattiopisto Tavastian nimeä.

Olen perustanut Horecaelt-osaston opiskelijoiden huoltajille Facebook-ryhmän keväällä 2013. Ryhmään on liittynyt 10 % huoltajista. Kvalitatiivisessa tutkielmassa tarkastellaan kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä toisen asteen oppilaitoksessa sosiaalisen median, Facebook-sivuston, välityksellä. Tavoitteena on selvittää muun muassa, miten Facebook-välitteinen yhteistyö tukee nuoren kasvua ammattiin huoltajien kokemana.

Aineisto kerätään 6/2013 – 3/2015 välisenä aikana. Facebook-sivustolle kerääntyneet dokumentit on analysoitu sisällönanalyysimenetelmää käyttäen.

Työni valmistuu tämän lukuvuoden aikana ja on sen jälkeen luettavissa.

Myönteistä suhtautumista toivoen
Merja Kytöaho

Abstrahoitu aineisto.

Viestinnän tärkeys yhteistyössä

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Huoltajien keskinäinen viestintä Facebook viestintätyökaluna	Viestintään osallistuminen	Viestinnän tärkeys yhteistyössä
Huoltajien ja opettajien tapaaminen Huoltajan oman aktiivisuuden tärkeys	Kontaktin ottaminen	
Viestinnän ongelmat Viestinnän kehitysehdotukset	Viestinnän kehittäminen	
Ruokailujärjestelyt Lomailu opetusaikana	Tiedottaminen	

Nuoren tukeminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Nuoren ja huoltajien välinen viestintä	Mukana eläminen	Nuoren tukeminen
Huoli opiskelijan arjenhallinnasta Huoltajien kiinnostus opiskelusta		
Opiskelun rahoitus Kuljetukset	Taloudellinen tuki	

Ammatillinen kasvu

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Nuoren oma vastuu opiskelustaan Opitun käyttäminen	Nuoren itsenäistyminen	Ammatillinen kasvu
Työssäoppiminen	Työelämätaidot	